GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

GŁOS LUDU

CZWARTEK 12 LIPCA 2001 ROKU TEL./FAKS (069) 66 07 252 NR 79 ◆ CENA 6 Kč

SOBOTA
z Romanem Hermanem

- pochodzącym z Hawierzowa uczniem szkoły średniej w zachodniokanadyjskim mieście Viktoria, która jest częścią składową United World Colleges, czyli sieci międzynarodowych szkół średnich. „Marzyłem o szkole w Walii. Teraz jednak jestem bardzo zadowolony i szczęśliwy, że dla mnie wybrano akurat szkołę kanadyjską" - zdradza dziennikarzowi ten wszechstronnie utalentowany młody człowiek, który wcześniej zaliczył PSP w Błędowicach oraz dwie klasy Gimnazjum Polskiego w Karwinie. **(r)**

„DWA ŚWIATY" NA KIKULI

Rekord harcerskiego lata - 12 obozów

KOSZARZYSKA **(db) - Rekordową liczbę, bo aż 12 obozów, organizuje w trakcie tegorocznych wakacji Harcerstwo Polskie w RC. Jednym z nich jest zgrupowanie „Dwa Światy", które przebiega od 30 czerwca do 13 lipca w ośrodku harcerskim „Kikula" w Koszarzyskach.**

Udział bierze Drużyna Młodszoharcerska im. Stasia Tarkowskiego z Lutyni Dolnej oraz zuchy z Bystrzycy, Wędryni, Nydku, Lutyni Dolnej i Orłowej Lutyni" - powiedziała „GL" Alicja Berki - naczelnik HPC, a zarazem komendant zgrupowania. Harcerze mają zajęcia pod hasłem śladami Stasia i Nel, program pobytu zuchów jest natomiast narzany „W mieście »Był-sobie-raz«".

„Zuchy podzielone są na grupy - grody, na czele każdego grodu stoją książę lub księżna, jest też król Błystek, który jednak ujawni się dopiero pod koniec pobytu przy nadaniu sprawności. Celem całego programu jest zaś zdobycie przez zuchy dwu sprawności - »Krasnoludek« i »Pomocna dłoń«" - informuje A. Berki. W ramach zajęć obozowych odbyło się m.in. święto Kupały z puszczaniem na wodę wianków oraz turniejem rycerskim, w czasie którego chłopcy - rycerze - popisywali się zręcznością, był wyjazd na basen, wyprawa po złote pióro Gryzipióra, „Mała afera z Mistrzem Rebusem" i wiele innych konkursów i współzawodnictw. Na dzień dzisiejszy przygotowano też uroczysty bal U króla Błystka, a w ramach przygotowań zuchy zapoznawały się z tańcami od menueta po... aerobik.

W Koszarzyskach spotkali się też instruktorzy harcerscy, którzy reprezentować będą HPC w sierpniu na Międzynarodowym Zlocie Skautów Europy Środkowej w miejscowości Tobanka na Węgrzech. Komendantem organizacyjnym tej grupy jest Michał Wałach, a programowym Krystyna Berki. Oprócz tego HPC włączyło się w organizację 16. Polowej Zbiórki Harcerzy Starszych, w związku z czym pod koniec wakacji ośrodek „Kikula" będzie gościł ok. 300 harcerzy z Polski i Zaolzia.

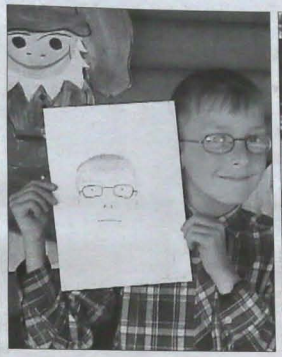

▲ *Zuch Roman Rusz z Bystrzycy ze swym autoportretem.* ◆ *Zajęcia muzyczne i ruchowe na świeżym powietrzu to dla zuchów duża przyjemność.*
Fot. DANUTA BRANNA

DOPASUJĄ RATUSZ DO KRAJOBRAZU GÓRSKIEGO

Już nie będzie przeciekać

MOSTY k. JABŁONKOWA **(kor) - Mosteccy radni postanowili skorzystać z pięknej na razie pogody oraz sezonu urlopowego i zająć się siedzibą Urzędu Gminnego. Chodzi przede wszystkim o przebudowę dachu budynku, która miałaby się zakończyć najpóźniej w połowie września br.**

„Problemy z dachem ciągną się od kilku już lat" - mówi starosta Augustyn Martynek. „Podczas deszczu lub zimą, gdy dach pokryje warstwa śniegu, woda zalewa ściany niektórych biur i musimy co roku malować. To, oczywiście, kosztuje. Dlatego chcemy zamienić dotychczasowy płaski dach na siodłowy, dwuspadowy, dzięki czemu sytuacja miałaby się poprawić. Taki dach lepiej też będzie pasował do krajobrazu górskiego...".

W ramach remontu odświeżona zostanie elewacja obiektu, a całe przedsięwzięcie kosztować będzie ok. 2,5 mln koron, które gmina w całości wyłoży ze swojego budżetu. W przyszłości - jeżeli uda się wygospodarować potrzebne środki - w powstałych pod odnowionym dachem nowych lokalach chciałyby władze wsi urządzić salę obrzędów.

Zabrano się też ostro za remont gminnych wodociągów. „Ubiegłoroczna susza mocno dała się nam we znaki, musieliśmy nawet ograniczać dostawę wody. Żeby sytuacja się nie powtórzyła, trzeba doprowadzić wodociągi do porządku. Na szczęście nie chodzi o zbyt kosztowną inwestycję - przy remoncie pracują ludzie w ramach robót publicznych, korzystamy wyłącznie z naszej techniki. Kasa gminna zubożeje więc tylko o ok. 200 tys. koron" - wyjaśnia starosta.

W tym roku miałaby się też już wreszcie zakończyć gazyfikacja Mostów - gazociąg dotarł już do Szańców i przed Świętami Bożego Narodzenia będzie podłączona do sieci większość mosteckich domów.

Gaz nie dotrze tylko do zbyt odległych od głównego rurociągu domów i gospodarstw, gdyż ich podłączenie do sieci byłoby nierentowne.

PREZYDENT ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI PRZEPRASZA W IMIENIU WSZYSTKICH POLAKÓW

Krok ku pojednaniu

JEDWABNE **- W 60. rocznicę mordu na żydach odbyły się w Jedwabnem w Polsce uroczystości żałobne z udziałem najwyższych władz. Prezydent Aleksander Kwaśniewski przeprosił za tamte wydarzenia. Na uroczystości nie było premiera ani przedstawiciela Episkopatu.**

„Jako człowiek, obywatel i jako prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przepraszam. Przepraszam w imieniu swoim i tych Polaków, których sumienie jest poruszone tamtą zbrodnią" - powiedział we wtorek prezydent Kwaśniewski.

W Jedwabnem rząd reprezentował tylko szef MSZ Władysław Bartoszewski, który jest także przewodniczącym Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Nie było premiera ani żadnego z czołowych polityków prawicy.

„Nieobecność przedstawicieli Kościoła katolickiego w Jedwabnem to nie krok wstecz, ale stracona szansa na duży krok naprzód w pojednaniu" - skomentował rabin Warszawy i Łodzi Michael Schudrich.

Rabin Schudrich nie chciał jednak mówić o porażkach i nieobecnych tego dnia w Jedwabnem, podkreślał zaś wagę wystąpienia prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego.

„To była okazja usłyszeć słowa prezydenta o przeszłości na przyszłość. Było to bardzo wzruszające dla mnie, społeczności żydowskiej tu i na świecie" - powiedział.

Premier Jerzy Buzek mimo nieobecności w Jedwabnem uczcił pamięć zamordowanych przed 60 laty żydów uczestnictwem w koncercie im poświęconym. Na koncert w warszawskim kościele ewangelicko-augsburskim na Placu Małachowskiego w Warszawie przybyli też Szewach Weiss - ambasador Izraela, Michael Schudrich - rabin Warszawy i Łodzi, Krzysztof Godlewski - burmistrz Jedwabnego, przedstawiciele rządu i parlamentarzyści.

ŚLĄSKIE DNI ARCHITEKTURY BĘDĄ KONTYNUOWANE

Wygrał projekt z Wrocławia

CIESZYN (db) - Śląskie Dni Architektury (ŚDA) - czterodniowe warsztaty architektoniczne poświęcone przede wszystkim „dwumiastu" Cieszyn - dobiegły końca. Wyłoniono zwycięską pracę konkursową, przebiegły zaplanowane wykłady, wystawy i spotkania robocze.

Do konkursu dotyczącego architektonicznych wizji zagospodarowania obszaru między cieszyńskimi mostami granicznymi zgłoszono w sumie 14 prac autorstwa polskich i czeskich architektów oraz studentów. Zwyciężył zespół studentów z Wrocławia, którzy opracowali projekt ideowy.

Ciąg dalszy na str. 2

ŻYWIOŁ SZALAŁ NA POLSKIM WYBRZEŻU

Szacowanie strat

GDAŃSK **- W dotkniętej powodzią części Gdańska służby ratownicze zasypywały wczoraj wyrwę w wałach nadrzecznych. Druga wyrwa utrzymywana jest sztucznie. W mieście powstała specjalna komisja ds. oszacowania strat.**

„Sytuacja powoli się poprawia. Na terenie Gdańska mamy dwie wyrwy, z czego jedną wykonaliśmy sami, aby uchronić pozostałą część miasta przed zalaniem. Cały czas otrzymujemy wezwania do wypompowywania wody z pomieszczeń" - powiedział rzecznik prasowy gdańskiej straży pożarnej Piotr Porożyński. Liczenie szkód będzie trwało kilka tygodni.

Do Gdańska nie są wpuszczane TIR-y jadące z głębi Polski. Nadal nie dojeżdżają do miasta pociągi dalekobieżne. W akcji ratowania ludzi i mienia uczestniczy około 1200 osób.

Kolejarze nie są w stanie określić, kiedy na dworzec w Gdańsku wjadą pierwsze pociągi dalekobieżne. Zniszczeniu uległy głównie elementy zasilane prądem. Tory prowadzące z Gdańska w głąb Polski były zalane i przykryte grubą warstwą mułu.

Oprócz gdańskiej Oruni woda najbardziej dała się we znaki mieszkańcom dolnego Wrzeszcza. Rwące potoki wody podmyły ulice i chodniki. Po ustąpieniu wody pozostały zwały piachu i kamieni. Wodę z pomieszczeń usuwają strażacy, służby komunalne i sami mieszkańcy. Część mieszkańców tego rejonu ewakuowano.

POGODA

CZWARTEK - Po rannym zachmurzeniu dużym i przelotnych opadach w ciągu dnia rozpogodzi się. Temperatura 22-25 st. C. Wiatr 2-6 m/sek.

PIĄTEK - Zachmurzenie częściowe do dużego z możliwością burz i przelotnego deszczu. Temperatura maksymalna 27 st. C. Wiatr umiarkowany.

DZIŚ O WPŁYWACH NA ŚRODOWISKO NATURALNE

Trwa dyskusja o »Intersparze«

WĘDRYNIA (db) - Nadal nie została ostatecznie rozstrzygnięta kwestia wybudowania w Wędryni domu towarowego „Interspar", który miałby stanąć w pobliżu głównej drogi w części wioski Ryborzowice.

Jak już podawaliśmy w „GL", inicjatywie tej sprzeciwiają się niektórzy miejscowi obywatele powołujący się m.in. na spaliny i hałas, które - ich zdaniem - będą po oddaniu obiektu do użytku utrudniać życie mieszkańcom pobliskich domków rodzinnych.

Ciąg dalszy na str. 2

DLA OFIAR FASZYZMU I KOMUNIZMU

Ustawa o odszkodowaniach

PRAGA **- Parlament RC przyjął ustawę o wypłacie przez państwo odszkodowań dla członków ruchu oporu z czasów II wojny światowej i więźniów politycznych okresu komunistycznego.**

Zgodnie z nową ustawą, która wymaga jeszcze podpisu prezydenta, każdy, kto działał przez rok w ruchu oporu, otrzyma 120 tysięcy koron plus tysiąc koron za każdy dodatkowy miesiąc. Ci, którzy byli w ruchu oporu przez co najmniej trzy miesiące, otrzymają 60 tysięcy koron.

Osoby uwięzione z przyczyn politycznych przez komunistyczny reżim dostaną 120 tysięcy koron za pierwszy rok i tysiąc koron za każdy dodatkowy miesiąc więzienia. Odszkodowania będą się należały osobom, które spędziły w komunistycznym więzieniu co najmniej trzy miesiące.

UMOWĘ Z RASZKOWICKĄ SPÓŁDZIELNIĄ NIE WSZYSCY PODPISALI

Zachwaszczonych łąk nie ubywa

Ligockim radnym od kilku już lat spędza sen z powiek beztroska niektórych właścicieli gruntów rolnych. To bowiem, że zapominają o regularnym koszeniu łąk, powoduje, że wiele gruntów zarasta chwastami, co nie podoba się, oczywiście, nie tylko władzom gminy, ale i wszystkim porządnym gospodarzom lub właścicielom pięknych ogródków.

Jak poinformował „GL" starosta Stanisław Ćmiel, Urząd Gminny postanowił przyjść z pomocą tym wszystkim, którzy w ramach restytucji otrzymali z powrotem grunty swoich przodków, a nie stać ich na zagospodarowanie łąk i pól. W tym celu podpisano przed dwoma laty umowę ze spółdzielnią rolną z niedalekich Raszkowic, która regularnie dwa razy w roku kosi łąki. „Umowa ze spółdzielnią jest korzystna dla wszystkich stron. Spółdzielnia wynajmuje grunty od właścicieli, płaci im niewielki czynsz, ale również reguluje podatek, sama zaś otrzymuje na skoszenie łąk dotację z Ministerstwa Rolnictwa" - wyjaśnia S. Ćmiel. „Niestety, nie wszyscy skorzystali z naszej propozycji, a poza tym do niektórych właścicieli trudno dotrzeć, bo mieszkają obecnie poza naszą gminą, często nawet w Polsce".

Jak postąpić z nieporządnymi gospodarzami? Na razie władze gminy są bezradne. Mogłyby same zatroszczyć się o skoszenie leżących odłogiem gruntów, ale to kosztuje - za skoszenie jednego hektara trzeba wyłożyć aż 1300 koron. Na to gminy nie stać. „Pomyślimy zatem chyba o przygotowaniu rozporządzenia gminnego w tej sprawie, w którym nie zabrakłoby m.in. punktu dotyczącego sankcji dla nieporządnych. Może wówczas sytuacja się poprawi?" - dodał S. Ćmiel. **(kor)**

ISSN 1212-4222
01079
9 771212 422041

NA BARTKOWIE POWSTANIE FABRYKA

Firma »Sauter« dobrodziejstwem

JABŁONKÓW (kor) - W jabłonkowskim ratuszu gościli w poniedziałek po południu przedstawiciele firmy „Sauter" z niemieckiego miasta Behingen spod Stuttgartu. Firma ta zamierza wybudować w stolicy Podbeskidzia - na graniczących z Mostami terenach zwanych Bartkowem - swoją małą fabryczkę, która produkowałaby komponenty dla przemysłu samochodowego.

„Z dyrekcją firmy rozmawialiśmy już przed rokiem, budowa filii »Sautera« jednak jeszcze się nie rozpoczęła, gdyż nieuregulowane były sprawy majątkowe z właścicielami gruntów, na których zakład miałby powstać" - powiedział „GL" wiceburmistrz Stanisław Jakus. „To, że w poniedziałek udało się wreszcie podpisać umowę z właścicielami działki, niezmiernie nas cieszy, gdyż chodzi o bardzo ważną dla miasta inwestycję przynoszącą kilkadziesiąt nowych miejsc pracy".

Budowa jabłonkowskiego zakładu „Sautera" rozpocznie się z początkiem 2002 r. Na Bartkowie, na terenach wokół kapliczki poświęconej Matce Boskiej, zamierza zresztą miasto utworzyć w przyszłości strefę przemysłową. Wszczęto już rozmowy ze spółką „Czech Invest", która ma doświadczenia z realizacją podobnych przedsięwzięć w innych regiónach RC, a która pomoże wybudować na terenach przyszłej strefy przemysłowej oczyszczalnię ścieków i całą sieć inżynieryjną.

Z POLSKI

■ Szef MON Bronisław Komorowski zapowiedział, że zwolni Zbigniewa F. z tajemnicy państwowej, jeśli zwróci się o to prokuratura. We wtorek UOP zatrzymał Zbigniewa F., asystenta odwołanego już wiceszefa MON R. Szeremietiewa, na promie płynącym do Szwecji. Prokuratura zarzuca mu m.in. bezprawny dostęp do tajemnic państwowych i ukrywanie tajnego dokumentu. Prasa zarzuca mu korupcję.

■ SAAB/BEA Systems zainwestuje w polski przemysł 3 mld dolarów, jeśli proponowany przez to konsorcjum samolot wielozadaniowy dla polskiej armii wygra w przetargu.

■ Rząd RP zdecydował o zaciągnięciu drugiej pożyczki na reformę górnictwa w wysokości 112,8 mln euro.

■ Kilkanaście osób z Suwałk (Podlaskie) powołało Stowarzyszenie Bezrobotnych „Wyzwanie Wieku", które będzie bronić praw bezrobotnych oraz pomagać im w poszukiwaniu pracy.

Nasza firma symulacyjna we Włoszech

Włoskie Bolzano gościło w ubiegłym tygodniu uczestników międzynarodowego współzawodnictwa firm symulacyjnych, w tym pięcioosobową grupę uczniów polskiej klasy trzeciej Akademii Handlowej z Cz. Cieszyna, która jest jedynym uczestnikiem tego konkursu z RC. Spółka z o. o. „Gablum" - bo taką nazwę nadali swej fikcyjnej firmie młodzi Zaolziacy, zaprezentowała jury i kolegom z innych krajów swój projekt likwidacji plastikowych butelek.

Przedstawiciele „firmy" - Aleksandra Juroszek, Grażyna Mrożek, Lucyna Sikora, Beata Teofil i Michał Rzeszut - wystąpili w Centrum Kongresowym w Bolzano z 15-minutową prezentacją swego projektu w języku angielskim. Musieli też odpowiadać na pytania międzynarodowego jury. „Podobały nam się prezentacje innych drużyn - zwłaszcza te z wykorzystaniem techniki komputerowej. Wygrali koledzy ze Szkocji, nas natomiast bardzo chwalono za dobre opanowanie języka angielskiego" - stwierdziła po powrocie G. Mrożek.

Pobyt w Bolzano, był dla wychowanków czeskocieszyńskiej „handlówki" nie tylko okazją do prezentacji swej wiedzy, ale też sposobnością do poznania miasta. Zwiedzili m.in. miejscowy zamek oraz muzeum słynnego prehistorycznego „lodowego człowieka" odkrytego kilka lat temu w alpejskim lodowcu. Dodatkową atrakcją były kontakty i wymiana doświadczeń z rówieśnikami - nie tylko z Włoch, ale też ze Słowacji, Chorwacji, Danii, Szkocji czy Anglii - biorącymi udział w konkursie. **(db)**

Trwa dyskusja o »Intersparze«

Dokończenie ze str. 1

W związku z powyższym wydział ochrony środowiska naturalnego Urzędu Okręgowego w Ostrawie organizuje dzisiaj w wędryńskiej „Czytelni" publiczne omówienie możliwych wpływów funkcjonowania „Intersparu" na środowisko. W trakcie spotkania z obywatelami gminy, które rozpocznie się o godz. 15.00, wędryniacy będą mogli zapoznać się z oficjalną oceną ewentualnych zagrożeń ekologicznych.

Władze gminne popierają budowę domu towarowego. Duże centrum handlowe będzie wprawdzie konkurencją dla miejscowych sklepów, ale zarazem przyniesie korzyści w postaci nowych miejsc pracy. Swoje poparcie obwarował jednak wędryński samorząd żądaniami dotyczącymi m.in. wybudowania barier ograniczających nadmierny hałas samochodów dostawczych.

Nie sygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z satelitarnego serwisu informacyjnego Polskiej Agencji Prasowej.

▲ *Zabudowy mieszkaniowej w samym centrum Hawierzowa nie da się już specjalnie upiększyć. Za to budownictwo nowych obiektów architektonicznych, które powstają w przyległych dzielnicach, dokładają starań, by nosiły już one znamiona nowoczesności i cieszyły oko. Na zdjęciu: gmach hawierzowskiej ekspozytury czeskiej ubezpieczalni.* ***Fot. MAREK SANTARIUS***

Wygrał projekt z Wrocławia

Dokończenie ze str. 1

Obejmuje on kilka propozycji ulepszeń (nie tylko architektonicznych) komunikacji między miastami.

Jak poinformowała „GL" Barbara Potysz z Hawierzowskiego „Arkiv", która była jednym z komisarzy wystawy, uczestnicy ŠDA mogli m.in. wysłuchać wykładów światowych gwiazd architektury (Stanisław Fiszer z Paryża oraz Zwi Hecker i Stefan Scholz z Berlina) czy obejrzeć wystawę „Grand Prix OA 2001" prezentującą najlepsze projekty zrealizowane w RC w ubiegłym roku.

„Odbyło się również spotkanie dziekanów wydziałów architektury z Wrocławia, Brna i Pragi poświęcone współpracy - zarówno między szkołami, jak i współpracy z naszym regionem, której celem jest podnoszenie świadomości architektonicznej miejscowego społeczeństwa, a zwłaszcza polityków" - dodała B. Potysz.

Organizatorzy ŠDA (Stowarzyszenie Architektów Polskich SARP - Oddział Katowice, czeska Gmina Architektów - filia Ostrawa oraz Urząd Miasta Cieszyna) pragną w przyszłym roku imprezę kontynuować a nawet poszerzyć o „Letnią szkołę architektury", w ramach której w przeciągu 2-3 tygodni studenci będą opracowywali tematy dotyczące regionu i jego problemów.

MIASTO-OSIEDLE DOCZEKA SIĘ PRAWDZIWEGO CENTRUM

Rynek, fontanna i parkingi

HAWIERZÓW (s) - Jak już wcześniej informowaliśmy, w Hawierzowie powstanie miejskie centrum z prawdziwego zdarzenia. Powstał już projekt, według którego w okresie czterech lat w centralnej dzielnicy tego miasta-osiedla wybudowany zostanie rynek oraz niezbędne parkingi.

Obecnie trwa ogólnospołeczna dyskusja nad projektem, w trakcie której mieszkańcy miasta mogą przedstawiać swoje uwagi i wnioski. Urbaniści przewidzieli, że w miejscu koło tzw. „Labubżnika", gdzie dawniej stał posąg Lenina, wybudowany zostanie budynek, o którego charakterze i wykorzystaniu zadecyduje inwestor. Ale już teraz wiadomo, że pomieścić będzie musiał również miejskie szalety. Natomiast nowe parkingi zlokalizowane zostaną wzdłuż ulicy Głównej przed pocztą i domem towarowym „Elan". Na zielonym skwerze koło kina „Centrum" stanie fontanna. Na realizację tego projektu magistrat wyłoży ponad 100 mln koron. Pierwszych 20 mln wykorzystanych zostanie już w tym roku. Zarówno podczas przebudowy, jak i po ukończeniu robót przejazd przez centrum Hawierzowa będzie niemożliwy.

▲ *Od sierpnia ubiegłego roku trwają prace nad odnowieniem elewacji trzynieckiego kościoła katolickiego. Koszt przedsięwzięcia szacowany jest na 3600 tys. koron i pokryty ma być w całości - ponieważ budowla nie jest obiektem zabytkowym - ze środków własnych parafii. Na razie pomocy w sfinansowaniu udzieliła Huta Trzyniecka. Miasto Trzyniec zaś przyznało kościołowi pożyczkę. Prace obejmujące oczyszczenie cegieł zostały już wykonane, na ukończeniu jest renowacja elementów kamiennych, po której nastąpi konserwacja. Całość robót, przy użyciu wyłącznie ekologicznych środków, wykonywana jest przez pracowników ostrawskiej firmy EKOFAS.* ***Fot. JANUSZ CIESIELSKI***

Polskie pisma w »Tabáku«

BOGUMIN (h) - Wśród kiosków, które od niedawna oferują polskie czasopisma sprowadzane na Zaolzie przez firmę „CAA Omega" z siedzibą w Tarnowie i Krakowie, jest „Tabák" Evangelosa Christu, mieszczący się na skrzyżowaniu ulic Štefánika i Beneša, koło popularnego sklepu „Večerka" tego samego właściciela.

Na ladę wyłożono ok. 10 tytułów - m.in. „Polityke", „Twój Styl", „Przyjaciółkę", „Wróżkę", „Przekrój". Popyt na polskie czasopisma nie jest co prawda zbyt duży, ale też - jak można sądzić - nie wszyscy miejscowi Polacy mieli okazję dowiedzieć się, że kupić je można - po cenach takich jak w Polsce - właśnie u E. Christu. Nawiasem mówiąc, u biznesmena - laureata bogumińskiej nagrody „Przedsiębiorca Roku".

▲ *Stare, nieczynne już kominy znajdują wciąż chętnych do ich zagospodarowania. Coraz częstszym widokiem są jednak kominy nie będące tradycyjnymi miejscami gniazdowania bocianów, ale służące jako wieże dla anten telefonii komórkowej i bezprzewodowych łączy internetowych. Na zdjęciu komin fabryczny w Cz. Cieszynie.* ***Fot. JANUSZ CIESIELSKI***

■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ■

Walizka Schindlera

Zdaniem wdowy po Oskarze Schindlerze, Emilie Schindler, walizka z dokumentami niemieckiego przemysłowca, w tym z listą 1200 nazwisk uratowanych przez niego Żydów, powinna powrócić z Izraela do Niemiec. Jej zdaniem najlepszym miejscem dla tych dokumentów będzie główne muzeum historyczne w Bonn.

We wtorek Emilie Schindler oficjalnie przekazała muzeum inne dokumenty, w tym fragmenty dziennika jednego z Żydów uratowanych przez jej męża. Pani Schindler mieszka obecnie w domu starców w Argentynie. Utrzymuje, że ma prawo do dokumentów, które zostały znalezione w 1999 r. przez niemieckie małżeństwo a następnie przekazane gazecie „Stuttgarter Zeitung".

Dziennik opublikował ich fragmenty, po czym podarował papiery i fotografie izraelskiemu instytutowi pamięci Yad Vashem. Oskar Schindler uratował Żydów od śmierci w obozach koncentracyjnych, przedstawiając nazistom listę pracowników w jego fabryce w okupowanej Polsce, rzekomo niezbędnych dla potrzeb wojennych. Jego historia stała się sławna dzięki filmowi „Lista Schindlera" Stevena Spielberga.

W 1949 r. Oskar Schindler wyemigrował z żoną do Argentyny. Jednak w 1958 r. opuścił ją i wrócił do Niemiec, gdzie zmarł w 1974 r. Zgodnie ze swoją wolą został pochowany w Jerozolimie.

Nowa strategia w Londynie

Mieszkańcy brytyjskiej metropolii i turyści będą musieli płacić nowy podatek od ulicznych korków w wysokości 5 funtów, jeśli zechcą wjechać samochodem do centrum Londynu w godzinach 7-19 w dniu roboczym.

Nie wiadomo do końca, jak pod względem technicznym będzie wyglądało egzekwowanie nowego podatku. Najprawdopodobniej w wybranych punktach miasta zostaną zainstalowane fotokomórki, zapisujące numery rejestracyjne. Podatek będzie wprowadzony najpóźniej z początkiem 2003 roku. Zwolnione z niego zostaną osoby niepełnosprawne, mieszkańcy centralnego Londynu i niektóre pojazdy służące służbom publicznym i biznesowi. Podatek jest elementem nowej strategii i ma na celu zmniejszenie natężenia ruchu pojazdów w mieście, które w godzinach szczytu jest nieprzejezdne. Drugim elementem strategii jest zwiększenie pojemności transportu publicznego i poprawa jego funkcjonowania.

Powrót »geniusza«

Nowo kreowany mistrz Wimbledonu, Chorwat Goran Ivanisević został we wtorek rozebrany do bielizny przez oszalałych ze szczęścia fanów tenisa.

Bohatera wimbledońskich kortów witało w jego rodzinnym Splicie 150 tys. chorwackich kibiców. Po stracie ubrania Ivanisević założył koszulkę z numerem „3" klubu Jersey Nets, należącą przed laty do jego nieżyjącego przyjaciela, koszykarza NBA, Drazena Petrovića, któremu zadedykował wimbledońskie triumf. Tłum krzyczał, gdy prywatny samolot, w którym przyleciał z Londynu, robił rundę honorową nad centrum Splitu. Wielu z nich nosiło koszulki z napisem „Jestem geniuszem" - znane słowa Ivanisevića, wypowiedziane w reakcji na krytykę tych, którzy twierdzili, że powinien tylko potężnie serwować. Kibic Hajduka, miejscowego klubu piłkarskiego, rzucił się na mercedesa wiozącego tenisistę, z okrzykiem - „Jesteś symbolem tego miasta". Wśród flag i transparentów był także jeden ze znamiennym napisem - „Goran na prezydenta".

BIBLIOTEKA MUZEUM POLSKIEGO W CHICAGO

Dwie siłaczki i 80 tysięcy... książek

Mówiąc o problemach, z jakimi boryka się Polonia, często akcentuje się potrzeby Polaków zamieszkałych na Wschodzie. Nie negując potrzeby wspierania polskości na Kresach i Dalekim Wschodzie, dobrze też zdać sobie sprawę, że i Zachód ma swoje bolączki. Weźmy choćby kwestie utrzymania instytucji legitymujących się dużym dorobkiem, posiadających cenne zbiory i zdanych tylko na siebie... Jedną z nich jest Biblioteka Muzeum Polskiego w Chicago.

Biblioteka Muzeum Polskiego jest częścią składową Muzeum Polskiego w Chicago założonego przez Mieczysława Haimana w 1935 roku. Sama biblioteka została powołana do życia jako biblioteka Zjednoczenia Polskiego Rzymsko-Katolickiego. Przygotowania do jej otwarcia zaczęły się już w 1913 roku. Oficjalnej inauguracji działalności dokonano 18 kwietnia 1915 roku. Wtedy pod jej dachem było 4000 polskojęzycznych książek. W 1935 roku nastąpiła reorganizacja i przenosiny księgozbioru do innej części budynku. Należy dodać, że Mieczysław Haiman, jako pisarz i historyk był zapalonym bibliotekarzem.

Muzeum Polskie w Ameryce łatwo znaleźć. Mieści się na tzw. Starym Trójkącie Polonijnym tworzonym przez trzy ulice - Milwaukee, Ashland i Division. Właśnie stąd od połowy XIX wieku ruszyło osadnictwo polskie w Chicago.

Siedzibą muzeum jest część okazałego trzypiętrowego budynku należącego do Zjednoczenia Polskiego Rzymsko-Katolickiego, najstarszej organizacji polonijnej w USA. Biblioteka mieści się na parterze, muzeum na drugim piętrze, galeria malarstwa i archiwum na trzecim.

„Muzeum służy całej Polonii, stąd teoretycznie powinno być przez nią utrzymywane. Tak nie jest - nasz budżet finansuje jedynie Zjednoczenie. Oczywiście niesie to z sobą wygody niezależnej instytucji prywatnej (w 1971 roku miało miejsce oficjalne rozdzielenie Muzeum i Zjednoczenia pociągające za sobą zmiany nazwy i statutu), ale również i niewygody. Jak dotąd, nie dostaliśmy żadnych subwencji od władz miejskich i stanowych. Teraz mamy obecnie 15 tys. dolarów od miasta i 50 tys. od stanu, ale musimy spełnić pewne wymagania i w porównaniu do pomocy uzyskiwanej przez inne grupy etniczne jest to kropla w morzu potrzeb. Jak powiedziałam, wspomaga nas Zjednoczenie i oczywiście czytelnicy. Dziś mamy ich 1927, w tym czynnych czytelników, tj. tych, którzy zapłacili za 2001 rok - zaledwie 200. Członkostwo w naszej bibliotece kosztuje 15 dolarów na rok i upoważnia do wielu zniżek. To nie jest duża kwota - w gruncie rzeczy, nie można za nią kupić w polonijnych księgarniach nawet jednej książki w twardej okładce".

Muzeum zatrudnia siedem osób („Choć lekką ręką licząc powinno być nas 27..." - zauważa pani Małgorzata). Oprócz bibliotekarza w bibliotece urzęduje legenda polonijnego Chicago - pani Sabina Logisz. Oficjalnie pełni ona funkcję sekretarza.

W kwietniu br. przypadła uroczystość zakatologowania 40-tysięcznej książki, notabene pracy założyciela biblioteki Mieczysława Haimana pn. „Polska przeszłość w Ameryce" z przedmową pani Sabiny Logisz, jego asystentki.

▲ *Od lewej - Małgorzata Kot i Sabina Logisz w momencie katalogowania 40-tysięcznej książki.* ***Fot. MAŁGORZATA KOT***

▲ *Muzeum Polskie w Ameryce łatwo znaleźć. Mieści się na Starym Trójkącie Polonijnym, skąd w połowie XIX wieku ruszyło polskie osadnictwo w Chicago.*

„Ta uroczystość to po części i moje dzieło" - nadmienia bibliotekarz. „Blisko 4 tys. książek katalogowałam 6 lat. To była benedyktyńska praca"- wspomina. „Przecież każdą książkę należy sklasyfikować, opatrzeć numerem, obłożyć lub zreperować, wpisać do komputera, wydrukować karty katalogowe i wprowadzić je do bibliotecznego katalogu. Całość prac jeszcze nie jest skomputeryzowana i pewnie nigdy nie będzie" - mówi M. Kot. Następne 40 tys. książek czeka w magazynach na wprowadzenie do katalogu...

Integralną częścią biblioteki są zbiory zabytkowe przechowywane w pomieszczeniu będącym częścią archiwum. Rarytasami wśród starodruków są m.in. słownik łacińsko-polski z 1564 r., „Kronika Polska" Marcina Bielskiego z 1597 czy „Kronika Polska" Stryjkowskiego z 1582 r. Posiadamy publikacje muzyczne podpisane przez Adama Mickiewicza. W archiwum przechowujemy piękne, ręcznie wykonane mapy Polski. W piwnicach roi się od »białych kruków« wywiezionych do Stanów Zjednoczonych Ameryki przez rodaków uciekających przed II wojną światową. Przykładowo są to pierwsze wydania powieści Stanisława Przybyszewskiego" - mówi M. Kot.

Chroniąc polskie słowo, biblioteka przejmuje pieczę nad wieloma spuścizznami i spadkami. Do dziś zachwycają ślady pietyzmu, z jakim minione generacje podchodziły do tych publikacji. Woluminy opatrzone są ekslibrisami, często w jednolitej oprawie.

„Do wyjątkowo smutnych chwil zaliczam spotkania z popolskimi Amerykanami, którzy nie posługują się już naszym językiem. Oddają stosy książek, jakby zacierając genealogię dziadków. Wtedy pani Sabina wzbudza we mnie otuchę mawiając: »Niech się pani cieszy z nowych starych książek!«"

Bywa, że czytelnicy przyjeżdżają do biblioteki z daleka. Pokonują nawet i 60 km, by dostać się do polskiej biblioteki. W większości pracują „na domkach" - sprzątają, zajmują się posiadłościami, ciężko pracują. Przyjeżdżają po rozrywkę - dobrą, nową, pachnącą drukarnią książkę. Niestety, oferowany wybór jest ograniczony.

Na pytanie o pomoc udzielaną chicagowskim zbiorom przez Polskę, odpowiada: „Odwiedzili nas panowie z ministerstwa. Byli zaskoczeni porządkiem na żelaznych półkach naszej biblioteki. Gorzej było z archiwistami przerażonymi stanem zagrożenia grzybem. Nic na to nie poradzimy - brak nam pracowni konserwatorskiej, tak jak i wyposażenia oczywistego na początku XXI wieku. Już, już była okazja do zatrudnienia introligatora - niestety brak środków rozwiał wszelką nadzieję.

W sprawach merytorycznych wchodzi nam naprzeciw dyrekcja Naczelnych Archiwów Państwowych w Warszawie. Półtora roku temu przeszłyśmy miesięczne szkolenie nad Wisłą. Pozwoliło to nam na nawiązanie fachowych kontaktów. Teraz prowadzimy stałą wymianę książek z bardzo przychylną nam Biblioteką Narodową. Dublety starych książek odsyłamy do nich, w zamian za co dostajemy nowe książki. O wsparcie pisaliśmy do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Rysują się już plany. Najprawdopodobniej w ramach Fundacji Kościuszkowskiej będą nam przysyłać specjalistów, którzy pomogą nam brakować książki. Pozwoli to na ukierunkowanie księgozbioru i może uzbiera się trochę pieniędzy z wyprzedaży starych, a nieprzydatnych książek".

Zanotowała:

M. RADŁOWSKA-OBRUSNIK

BĄKÓW-DRZEWIANIK JUŻ WKRÓTCE WILLOWĄ DZIELNICĄ STONAWY

Zaoszczędzi szybszy

Umowa zawarta na początku lat 90. ub. wieku pomiędzy ówczesnym lobby górniczym a samorządem Stonawy zobowiązała kopalnie do rekompensowania szkód górniczych wyrządzonych i wyrządzanych na terenie gminy. Jedną z form rekompensaty miało być uzbrojenie terenu pod nową zabudowę mieszkaniową w Stonawie.

Kopalnia „Darków" ze swoim zakładem nr 3 (tak teraz nazywa się była Kop. „9 Maja") postrzegana jest w Stonawie jako największy destruktor tamtejszego krajobrazu, stąd od niej głównie wymaga się działań prowadzących do zabliźniania lub przynajmniej łagodzenia zniszczeń. Jak nam potwierdził starosta gminy, senator Andrzej Feber - przedsiębiorstwo to ze swego obowiązku wywiązuje się solidnie i w ustalonych terminach.

Prace związane z uzbrajaniem terenu w dzielnicy Bąków-Drzewianik ruszyły w czerwcu ub. roku, a zakończone zostaną zgodnie z harmonogramem robót z końcem sierpnia 2001. Właśnie położony w centralnym fragmencie Stonawy na zboczu przyległym do Kopalni „ČSM" Bąków-Drzewianik, który dotychczas szczęśliwie omijały szkody górnicze i nigdy już nie mają go dotknąć, wyznaczony został przez stonawski samorząd pod nowe osiedle domków rodzinnych. W czwartek 13 września zapowiedziano oficjalne oddanie sieci inżynieryjnych oraz działek budowlanych pod zarząd stonawskiego urzędu gminnego. Całość poza niektórymi inwestycjami wstępnymi (jak doprowadzenie głównego przewodu gazowego i elektryczności na ten teren), których koszt obciążył gminną kasę, sfinansował „Darków".

Cały ten nowo uzbrojony teren przeznaczony pod budownictwo indywidualne podzielony został na 24 działki o powierzchni od 10 do 15 arów. Stonawa nie wykorzysta całej tej oferty. Najwyżej połowę - zaledwie takie zainteresowanie tymi parcelami ze strony swoich ziomków przewiduje starosta Feber. „Parę działek zostawimy sobie w zapasie na wypadek, gdyby miał jeszcze u nas jakiś domek paść ofiarą działań górniczych, a kilka zarezerwujemy dla kopalni. Dyrekcja chce mieć coś w zanadrzu dla właścicieli domków rodzinnych na terenach zagrożonych w sąsiednich miejscowościach" - zdradza wynik uzgodnień z partnerami szef stonawskiej administracji.

Zainteresowaliśmy się ceną tych gruntów. Zdziwiło nas, że nie musi się ona okazać dla wszystkich nabywców jednakowa. Nasze osłupienie minęło, kiedy dowiedzieliśmy się, że członkowie miejscowego samorządu postanowili, że cena będzie miała charakter bodźca motywującego do jak najszybszego ukończenia budowy i uzyskania świadectwa o kolaudacji obiektu. Oto komentarz Andrzeja Febra do tej oryginalnej decyzji: „Ci właściciele działki, którzy ukończą budowę w zdeklarowanym terminie, mogą liczyć na ulgę, natomiast dla maruderów cena działki będzie odpowiednio wyższa. Uważam, że to jest dobry i skuteczny sposób na to, aby zmusić budujące się rodziny do utrzymywania szybkiego tempa robót budowlanych. Nam bowiem bardzo zależy na tym, aby Stonawa w przyśpieszonym trybie zmieniała swoje oblicze".

KAZIMIERZ SANTARIUS

▲ *Ludzie i ciężki sprzęt są już na finiszu robót związanych z uzbrajaniem terenu, na którym stanie nowe stonawskie osiedle Bąków-Drzewianik. Widok stąd niekoniecznie będzie romantyczny, ale do wszystkiego można się przyzwyczaić.* ***Fot. MAREK SANTARIUS***

POLSKIE DROGI DO WOLNOŚCI

Co się właściwie u Was dzieje?

Na tych łamach sporo już napisano o wojennych losach Polaków. Dramatycznych i wzruszających... Do tej kolekcji dołączamy kolejny i na pewno nie ostatni dowód na to, że polskie drogi do wolności były bardzo kręte i wyboiste. Są nim obszerne fragmenty listu napisanego 12 grudnia 1946 w Bodney Airfield w Anglii przez katowiczanina, Ryszarda Mądrego, do jego brata, Gustawa Mądrego, który po wojnie, poślubiwszy Czeszkę, zamieszkał najpierw w Orłowej, a później w Karwinie-Nowym Mieście. List nam udostępnił syn adresata, Janusz Mondry - osiadły w Londynie absolwent Gimnazjum Polskiego im. J. Słowackiego w Orłowej z roku 1963.

„...Nie sądzę Gustek, żebyście się mogli dokładnie orientować, w jakiej sytuacji jestem, z moich dotychczasowych listów; pisałem tak oględnie ze względu na różne hamulce. Sądzę jednak, że na Twój adres mogę napisać dokładnie, jak przeżyłem tę wojnę. Będę tak pisał, abyście mogli sobie wyobrazić moją drogę na mapie połowy świata.

Otóż po ucieczce z niewoli przebywałem bardzo krótki czas na Węgrzech. Już 1 czerwca 1940 roku byłem w Zagrzebiu, następnie przez Belgrad znalazłem się w Grecji, zwiedziłem przy okazji Ateny. Z Aten miałem drogą morską pojechać do Francji, ale z powodu wejścia Włoch do wojny ta droga została zamknięta, pojechałem więc drogą lądową przez Konstantynopol i Ankarę do Syrii. W Syrii już 22 czerwca włożyłem mundur żołnierza Brygady Karpackiej. W tym czasie przeżywaliśmy smutne chwile upadku Francji. Humory podniosły się po przejściu Brygady do Palestyny pod kontrolę brytyjską. Przypomniała mi się wtedy żywo Biblia. Okazało się w Palestynie, że język polski jest tam w użyciu na równi z hebrajskim, niemieckim czy angielskim. Są tam bogate biblioteki polskie, polskie gimnazjum (zdałem w nim egzamin z 6 klas w 42 r.), a kina wyświetlały całą masę polskich filmów. Po kilku miesiącach pobytu w Palestynie znalazłem się z Brygadą w Egipcie, gdzie zwiedziłem piramidy, Sfinksa, i inne zabytki, no i po rocznej przerwie pierwsze spotkanie z formami włoskimi dla odmiany. Od kwietnia 41 r. byłem w akcji na Pustyni Zachodniej. Od sierpnia do grudnia siedziałem w twierdzy Tobruk. Przejazd do Tobruku odbyłem morzem z Aleksandrii, to był gorący moment. Sławetne natarcie na Gazalę odbyłem już jako plutonowy, a po natarciu byłem kawalerem pierwszego krzyżyka. Strasznie dumny wtedy byłem. Miałem 22 lata, plutonowego i krzyż walecznych - dosyć, żeby zadowolić smarkatego. Aż do morza przeganialiśmy się z Niemcami tam i z powrotem po Libii, po czym już dobrze wykruszoną Brygadę wycofano z akcji do Palestyny na odpoczynek i szkolenie naszych oddziałów z Polaków z Rosji. Po krótkim wypoczynku odbyłem miesięczną podróż morską Morzem Czerwonym, Arabskim, przez Zatokę Perską do Iraku. Znalazłem się w raju - między Eufratem i Tygrysem i miałem wątpliwą przyjemność zapoznania się z brudnym i cuchnącym Wschodem Arabskim. Te cuda, tylko w kinie oglądane mogą się podobać. Bagdad, Mosul, Basra to egzotyczne rumowisko i nic więcej - Europejczyków bardziej interesuje tamtejsza ropa niż egzotyka. W Iraku przebywałem prawie rok cały, ale wystarczy mi tej przyjemności na całą kupę lat. Tam dopiero naprawdę poznałem, co znaczą ciepłe kraje - do 60 st. C dochodzące upały to nie dla Europejczyka przyjemność. Z radością pożegnałem ten kochany kraj i tym razem samochodami odbyłem podróż przez Pustynię Syryjską. Byłem krótko w Libanie, skąd wyjechałem znowu do Palestyny do Szkoły Podchorążych Artylerii, którą ukończyłem w styczniu 44 r. W tym czasie wiele się zmieniło: Niemców nie było już w Afryce - alianci bili się z nimi na terenie Włoch. Między nimi i 2. Polski Korpus. Już jako plutonowy podchorąży w marcu 44 roku wyjechałem z Aleksandrii w Egipcie i po kilku dniach podróży zobaczyłem Neapol - głodujące miasto (wszystkiego się chciało wtedy człowiekowi, tylko nie śpiewu i mandoliny). W maju przechodziłem piekło pod Monte Cassino - jakoś szczęśliwie wyszedłem z tej okazji cało, powiesili nowy krzyżyk na mundur i wysłali do nowej akcji na Anconę nad Adriatykiem, a potem do zimowej akcji w Apeninach, gdzie zostałem mianowany za czyny bojowe (tak się to urzędowo nazywa) podporucznikiem artylerii (służę bez przerwy w pułku art. przeciwpancernej). Po akcji na Bolonię i jej zdobyciu przywiesili drugi krzyżyk walecznych, no a z okazji zakończenia wojny jakieś tam angielskie 3 gwiazdy. Po zakończeniu działań wstąpiłem do liceum i zacząłem zwiedzanie Italii, kraju wyjątkowo pięknego. Zwiedziłem dokładnie Rzym (byłem na audiencji i oglądałem przy okazji zwiedzania Watykanu, Ojca św. Piusa XII), Mediolan, Wenecję i całe zresztą Włochy. Przebywając 3 lata w tym kraju zdążyłem opanować język włoski - dość łatwy zresztą dla Polaka.

Sytuacja pogorszyła się w tym czasie wybitnie. Zapadła decyzja przeniesienia wszystkich oddziałów polskich do Anglii celem zdemobilizowania. Wyjechałem znowu z Neapolu i po 10-ciu dniach wylądowałem w Liverpoolu w Anglii. Zaraz po przyjeździe wznowiono naukę tak, że po czterech miesiącach pobytu w Anglii mogłem zdać maturę.

Obecnie robię przygotowania do ślubu, który się odbędzie gdzieś koło Trzech Króli. Narzeczoną poznałem jeszcze we Włoszech - chodziła do liceum żeńskiego (naturalnie, że szkoły te to instytucje wojskowe - zorganizowane dla żołnierzy, kobiet i mężczyzn - chcących uzupełnić wykształcenie). Jej Rodzice przebywają w Egipcie.

Słuchaj, Gustek, sytuacja przedstawia się niewesoło, a najgorszym jest to, że nie orientuję się zupełnie w sytuacji w Polsce - ktoś nas okłamuje. Ja osobiście nigdy nie zrezygnowałem z zamiaru powrotu - ale nie wiem, czy sytuacja pozwala na to. Nie chciałbym, po tym, co przechodziłem w czasie wojny, paść ofiarą panujących stosunków. Z tego, co Ci napisałem o sobie, możesz się chyba zorientować, co by mnie mogło spotkać na wypadek zdecydowania się na powrót. Przyznam się, że nie mam żadnych powodów do kochania moich aliantów - a już w żadnym wypadku nie chcę zejść do roli chłopa prostującego banany w ich koloniach. Na razie mam byt zapewniony na 2 lata (Korpus Przysposobienia), ale to nie rozwiązuje mi życia, tym bardziej, że w czasie wojny człowiek nie myślał o zarobieniu gotówki (trudno myśleć o tych rzeczach, gdy się żyje z dnia na dzień, stale licząc, że lada dzień można ziemię gryźć). Ja żyję myślą powrotu i jeżeli to będzie możliwe, niewątpliwie wracam. Gorzej mi będzie przekonać narzeczoną - ona spędziła 2 lata na wygnaniu w Rosji. Moja obecna sytuacja jest taka, że noszę mundur p.porucznika i w ciągu 2 lat będę otrzymywał takie pobory .(19 funtów). Trudność leży w tym, że Anglia to kraj niesamowicie wybiedzony wojną. Życie całe kręci się tu wokoło kartek i kuponów - wszystko jest zracjonalizowane, a przedmioty zbytku są potwornie drogie (buteleczka wody kol. 1,5 funta).

Gustek, mam prośbę, żebyś się zorientował i zainteresował sytuacją - i obiektywnie poinformował mnie - co się właściwie u Was dzieje. Będzie mi to potrzebne w podejmowaniu decyzji - dlatego jeszcze raz proszę nie kierować się sercem i chęcią jak najrychlejszego zobaczenia się, a zdrowym rozsądkiem i rozumem, bo dużo od tego zależy..."

* * *

Ppor. Ryszard Mądry pozostał w Londynie do końca życia. Był uznanym architektem, bardzo związanym z londyńską Polonią. Wychował w polskim duchu cztery córki, z których dwie poślubiły Polaków, w tym jedna - rodowitego warszawiaka. Pierwszy raz odwiedził Polskę i zobaczył się z najbliższymi dopiero po dwudziestu latach - w 1966 roku. W roku 1968 Ryszard Mądry udzielił schronienia i wsparcia swemu bratankowi Januszowi-emigrantowi z Czech, który dzięki temu ukończył na Uniwersytecie w Londynie japonistykę i jest cenionym menedżerem w działającej w Anglii japońskiej firmie. 19 marca 1992 r. prochy ppor. Ryszarda Mądrego zostały uroczyście złożone na cmentarzu powązkowskim w Warszawie, a jego imieniem zostało nazwane jedno z liceów warszawskich. (s)

■ PRZYSTAWKA CZWARTKOWA ■ PRZYSTAWKA CZWARTKOWA ■ PRZYSTAWKA ■

Schillerowskie relikty w Jabłonkowie

Stał ongi koło szosy z Jabłonkowa do Nawsia, opodal mostu Panieńskiego, zakład naprawy samochodów firmy Legler. Leglerowie, sięgnijmy do Antoniego Szpyrca, przybyli do Jabłonkowa z Adlersdorfu koło Frývaldova w Czechach i zajęli się tutaj produkcją pił (Gustaw Legler - 1880-1941; późniejsza Pilana). Automechanik Antoni (1898-1974) założył około r. 1922 pod miastem, w domu nr 199, wspomniany zakład mechaniczny; pracował w nim jeszcze w latach 60., już nie jako pracodawca, a zwykły pracownik.

Spiesząc na msze do Panien, tj. do klasztoru sióstr elżbietanek, widywaliśmy w ogrodzie za warsztatem frapujące rzeźby z bielutkiego marmuru karraryjskiego. Tajemnicze i doskonałe, intrygowały klasycystyczną bryłą. Do czasu likwidacji zakładu przy przebudowie wspomnianego kwartału miejskiego. Odkryłem je ponownie schodząc od swoich teściów w Piosecznej w stronę klasztoru: opakowane w igelicie czekały na dokończenie willi koło drogi nad stokiem jabłonkowskiej Bachratej, dzisiaj ul. Bezrucza. Jakiś czas strzegły tutaj nastroju okolicy, potem zniknęły.

Nikt nie umiał mi wyjaśnić, skąd te doskonałe rzeźby się wzięły, twierdzono nawet, że ktoś tam sprowadzał je z Włoch. Teraz okazało się, że postacie siedzącej kobiety i stojącego mężczyzny stanowiły grupę alegoryczną pomnika Fryderyka Schillera w Cieszynie. Tego odsłoniętego 4 VI 1906 w cieszyńskich Alejach, a będącego dziełem wiedeńskiego profesora Hansa Schwathego, pochodzącego ze Śląska Opawskiego; rzeźbiarz uczcił nim setną rocznicę śmierci poety F.Schillera. Dzieje pomnika przypomniał w ostatnim numerze „Znad Olzy" zmarły niedawno Franciszek Pasz.

Tutaj sięgam pamięcią do r. 1964, do książki Edmunda Jana Osmańczyka: „Dowody prowokacji" (Czytelnik 1951). Przypomniałem wtenczas w „GL-u" (Incydenty czy prowokacje, 3 IX) o zamierzonych przed wojną prowokacjach himmlerowskich, takich jak wysadzenie w powietrze drukarni Volksdeutscha Kuthera w Cieszynie, podpalenie kiosku z gazetami Niemki nazw. Pumpela, wysadzenie pomnika poległych w I wojnie światowej oraz pomnika Schillera... Obydwa stały po naszej stronie, w Alejach - opodal kościoła oraz ówczesnego konsulatu niemieckiego (późniejsza bursa, obecnie jedno z przedszkoli czesko-cieszyńskich).

Zainteresowany czytelnik znajdzie obydwa wspomniane pomniki w albumie H.Wawreczki, J.Spyry i M.Makowskiego: „Cieszyn - Czeski Cieszyn na starych widokówkach i fotografiach" (s.132). Aleje powstały na początku w. XIX dzięki księciu Albertowi Sasko-Cieszyńskiemu; jego leśniczy Duenbier obsadził w r. 1813 kasztanami drogę z zamku na Brandys. Pomnik Schillera miał wg zapisu z czasu założenia kamienia węgielnego wyrażać przekonanie, iż „Cieszyn musi zostać twierdzą i bastionem niemczyzny we wschodniej Marchii". Podpisali tekst w r. 1905: dr Hinterstoisser, inż.Hulek, Eugen Fulda, Adolf Fasal oraz dyr. Alscher. „Otoczony pergolą, obrośnięty krzewami", był pomnik w parku ostoją ciszy. „W dniu 26 sierpnia 1939 stał się ofiarą prowokacji niemieckiej V kolumny". Wybuch zniszczył tylko część jego schodów. Policja pilnująca konsulatu zidentyfikowała dywersanta: Henryka Cienciałę. Po zaborze Cieszyna przez hitlerowców został on zwolniony. Drobny remont pomnika przeprowadzili okupanci. Decyzją MRN z dnia 18 IX 1946 pomnik rozebrano. Blok marmurowy z wykutą głową Schillera trafił do firmy kamieniarskiej Koczego, alegoryczne postacie kobiety i młodzieńca zaś na złomowisko. Tam odkryła je i odkupiła za drobne Leglerowa z Jabłonkowa. „Postać kobiety jest w dobrym stanie, zaś mężczyzna został pozbawiony prawej ręki" - czytamy w „Znad Olzy".

Dziś, w 55. rocznicę rozbiórki pomnika, stanowią szczególny relikt dwudziestowiecznych dziejów cieszyńskich. Ale także określoną wartość artystyczną.

WŁADYSŁAW SIKORA

LEKTURA Z PRZYMRUŻENIEM OKA **(430)**

Z. OLECH

Graj, Cyganie... czyli Dziewczyna znad Olzy

W miarę sklejania, pogodniała twarz sławnego adwokata i radość malowała się w jego oczach.

- No, mamy wreszcie - zawołał po kilkunastu minutach, gdy wszystkie papierki leżały sklejone na biurku. - Teraz możemy swobodnie przeczytać. Prawda, lady Morton, że to jest rzeczywiście pismo pani męża?

- Tak, nie ulega wątpliwości. Nawet on temu nie zaprzeczy, a ja mogę na to przysiąc.

- Wobec tego mamy sprawę wygraną - zawołał Anderson uszczęśliwiony. - Bo czy pani wie, co ten dokument zawiera? Jest to po prostu fałszywe zeznanie, do którego Morton chciał zmusić tę młodą Polkę. Podwójne przestępstwo, a raczej potrójne. Po pierwsze - zmuszenie do fałszywych zeznań, po drugie - groźby, o ile się na to nie zgodzi, a po trzecie - straszne przestępstwo pozbawienia wolności. Ach, teraz Mr. Morton zatańczy nam jak niedźwiedź na łańcuchu. Mamy go już w swoich rękach. Mamy go, pani Ellen. Winszuję pani serdecznie, ta Cyganka przyniosła szczęście do pani domu.

- Nie ja - wybąkała Lalinka, wychodząc na środek pokoju. - Joannie Wrońskiej zawdzięcza pani wszystko. I dlatego proszę panią, madame, aby pani nie traciła ani chwili czasu. Musi ją pani ratować! Kto wie, co się tam z nią stanie w tym domu - mówiła o jakimś Murzynie... Jest tam przecież zupełnie bez opieki, narażona może na niebezpieczeństwa, których my wcale nie przeczuwamy. Prędko, prędko, madame, proszę ułożyć plan, aby Joannę stamtąd wydostać.

- Ta Cyganka ma słuszność - zawołał Anderson - rzeczywiście nie ma ani chwili czasu do stracenia. Kto wie, co obmyśla Morton ze swoimi pomocnikami, kto wie, w jaki sposób zechce on unieszkodliwić Joannę Wrońską. Przecież zdaje sobie sprawę, że ta młoda dziewczyna przeczytała ten dokument i zupełnie słusznie boi się teraz, aby go nie oskarżyła przed władzami. John Morton jest człowiekiem zdolnym do każdego czynu.

- Tak, oczywiście - przyznała Ellen drżącym głosem. - Ten człowiek gotów jest popełnić nawet zbrodnię. Liczy tylko na swoje miliony i na swoje wpływy. Jest pewien, że mając pieniądze, będzie mógł obejść prawo i nie dostać się do więzienia. Więc śpieszmy teraz na pomoc Joannie.

Ellen chwyciła siwowłosego adwokata za obydwie ręce i błagalnie spojrzała mu w oczy.

Lalinka również podniosła w górę ręce, szepcząc drżącym głosem:

- Śpieszmy, działajmy, dopóki nie jest za późno.

- Musimy załatwić tak wszystko - rzekł Anderson - aby wyratować tę nieszczęśliwą dziewczynę, ale trzeba ostrożnie wziąć się do dzieła. Mógłbym zasadniczo zawiadomić policję i prosić o pomoc. Lecz w tym wypadku Morton zostałby aresztowany jeszcze dziś w nocy i nie uniknąłby już więzienia, zapewniam panią. Niech się pani zdecyduje, czy chce pani, aby męża spotkał taki los? Czy chce pani nazwisko Morton okryć hańbą?

- Nie, tego nie chcę - wyszeptała, szlochając Ellen. - Ale pragnę zmusić tego nędznika, aby wydał swą ofiarę i aby mnie uwolnił z więzów małżeńskich.

- Jedno i drugie się stanie - obiecał Anderson. - Morton musi się ugiąć pod naszą wolą. Dzięki temu dokumentowi mamy go przecież w swojej mocy. Ten papier, który chowam teraz do portfela, jest bronią w naszych rękach, którą śmiertelnie możemy zranić Mortona. Tego on z pewnością się nie spodziewa. Należy jednak najprzód z nim pomówić, należy z nim odbyć krótką konferencję. Dlatego też radziłbym, aby jeszcze tej nocy i to natychmiast złożyć mu wizytę. Znajduje się teraz chyba w swoim klubie?

- Tak, w klubie Excentric.

- Więc udajmy się natychmiast do klubu - zdecydował Anderson. - Niech się pani szybko ubierze, lady Ellen. Cyganka też pójdzie z nami, aby w najważniejszej chwili nie zabrakło nam świadka. Przecież widziała Joannę Wrońską w tamtym domu, więc jeżeli zajdzie potrzeba, może jeszcze dzisiaj w nocy zeznać sędziom to, co jest jej wiadome, jeżeli Morton nie będzie przyznawał się do winy.

- Za chwilę będę gotowa - zawołała Ellen. - Proszę pójść ze mną, nieszczęśliwa kobieto, dam pani coś do ubrania, żeby pani nie była taka oberwana. Ale jak się nazywacie? Do tej pory nie wymieniliście mi swego nazwiska.

- Nazywam się... Nazywam się Lalinka.

Wypowiedziawszy te słowa przyciszonym głosem, Lalinka zachwiała się nagle i była bliska omdlenia.

- Boże, co wam się stało? - zawołał adwokat, podbiegając do Cyganki i podtrzymując ją. - Zasłabliście, dobra kobieto? Prawdopodobnie z głodu.

- Od pięciu dni nic nie jadłam, oprócz suchego chleba i wody...

- Zaraz was tutaj nakarmimy, dostaniecie coś gorącego i posilnego - zawołała Ellen. - Podajcie mi rękę i chodźcie ze mną do dalszych pokojów. Ach, mój Boże, jaka ona jest blada, trzymajcie się. Musicie żyć, żeby wyratować Joannę Wrońską. Sądzę, że jesteście dla niej przyjaźnie usposobiona.

- Tak, tak, po prostu ją kocham - wyszeptała Lalinka. - To tylko tak na chwilę osłabłam, ale już teraz dobrze się czuję. Może mogłabym dostać trochę wina, madame, i kawałek chleba, a zaraz powrócą mi siły.

Ellen pociągnęła za sobą Cygankę, podczas gdy Anderson został sam w pokoju i w blasku lampy, stojącej na biurku, studiował jeszcze raz uważnie dokument z posklejanych papierów.

- Zupełnie jasne - mruczał do siebie adwokat - sam wydał na siebie wyrok ten John Morton. Teraz tak łatwo z rąk naszych nie umknie. Ach, Mr. Morton nadeszła chwila, kiedy osobiste porachunki będę mógł z tobą załatwić, bo jeszcze mamy pewne sprawy nieuporządkowane. Przypominasz sobie, łotrze - głos Andersona stał się nagle drżący - wówczas, gdy byłem jeszcze młodym adwokatem i jak każdy początkujący musiałem walczyć z przeciwnościami, kochałem pewną młodą dziewczynę, niestety zupełnie biedną. Za wszelką cenę chciałem się z nią ożenić. A wówczas przyszedłeś ty i pokazałeś jej swoje złoto. Z mojej narzeczonej uczyniłeś swoją przyjaciółkę. Zabrałeś ją ode mnie i unieszczęśliwiłeś, jak unieszczęśliwiasz wszystkie kobiety i dziewczęta. Po kilku latach stałem się wielki i sławny i zdobyłem majątek. Niestety nigdy już więcej nie kochałem, bo tyś mi właśnie zrabował zaufanie do serca kobiety.

- Teraz, Johnie Morton - ciągnął dalej Anderson, kładąc dłoń na dokumencie - teraz mam możność zamknąć cię w więzieniu i okryć hańbą mimo całego twego majątku i wszelkich możliwych wpływów. Ze względu jednak na twoją żonę nie uczynię tego. Zadowolę się tym, że odbiorę ci Ellen, że uwolnię ją od ciebie tak samo, jak ty mi niegdyś zabrałeś dziewczynę. Serce za serce, Johnie Morton! Przekonamy się teraz, kto z nas jest silniejszy.

Po chwili otworzyły się drzwi i weszła Ellen. Miała na sobie długi, wiśniowy płaszcz, który otulał zręczną jej postać. Na głowie sterczał piękny oryginalny kapturek.

Lalinkę trudno było poznać. Ellen ubrała ją w skromną, ciemną sukienkę i w mały kapelusik oraz w rękawiczki, które Lalinka po raz pierwszy miała na rękach. (cdn)

PLOTKI ✌

♦ Słynna amerykańska aktorka **Jane Fonda** oświadczyła w Nowym Jorku dziennikarzom, że jest szczęśliwsza, niż kiedykolwiek dotąd po rozwodzie z założycielem CNN **Tedem Turnerem**. „Rzecz zastanawiająca, ale jest to najpiękniejszy okres w moim życiu" - stwierdziła 63-letnia aktorka.

Jane i potentat medialny już od ponad roku pozostawali w separacji. Teraz oficjalny i ostateczny rozwód stał się faktem. „Zawsze pozostaniemy bliskimi przyjaciółmi, a Jane życzę wszystkiego, co najlepsze" - powiedział po wszystkim Turner. „Przeżyliśmy wspólnie 10 lat. Zawsze będę się o niego troszczyła i oczywiście pragnę, aby było mu w życiu jak najlepiej" - oświadczyła Jane.

Wielu bliskich znajomych rozwiedzionej pary nie wątpi, że z obu stron nie były to tylko grzecznościowe słowa. Na potwierdzenie tego przypominają, że Jane i Ted w ostatnim okresie ich małżeństwa robili dosłownie wszystko - łącznie z wizytami u psychologów - aby uratować swój związek.

♦ Praktycznie od dnia śmierci Freddiego Mercury'ego trwają spekulacje, czy ktoś zastąpi go na stanowisku wokalisty Queen. Sadzano już na tym tronie **George'a Michaela i Eltona Johna**. A teraz sadza się aktualną gwiazdę - właśnie **Bobbiego Williamsa**. Zresztą jest ku temu powód - członkowie Queen nagrali z nim nową wersję przeboju nad przebojami „We Are The Campions". Ale czy ta współpraca potrwa dłużej? **(k)**

Kolumnę przygotowała: **WANDA KULA**

JEŚLI CHCESZ WYSMUKLIĆ NOGI, WYBIERAJ NIE ZABUDOWANE PANTOFLE, ODSŁANIAJĄCE DUŻĄ CZĘŚĆ STÓP

Sandały na każdą okazję

Buty z paseczków, cieńszych lub grubszych, to sandały. Odkrywają palce i pięty, dzięki czemu chętnie wkładasz je w upalne dni. Ale czy wiesz, które powinnaś wybrać, by twoja noga wyglądała najzgrabniej i nie męczyła się? Nasze wskazówki pomogą ci kupić najlepszy fason.

Jeśli masz bardzo wysokie podbicie. Wybieraj sandały, które w podbiciu będą miały pasek zapinany na klamerkę. Wtedy możesz regulować jego długość. Dobre będą też fasony, które zamiast paska mają gumkę. Dzięki temu but może się dopasować do wysokości podbicia i nie uciska go. **Zrezygnuj** z mocno zabudowanych sandałów z zakrytymi palcami. Półokrągły podkrój przodu może okazać się zbyt płytki i nieprzyjemnie wrzynać się w podbicie.

Jeśli chcesz ukryć halluksy. Wybieraj fasony o mocno zabudowanych bokach, które całkowicie przysłonią nieestetyczne zniekształcenia stopy - halluksy. **Zrezygnuj** z sandałów, których przód składa się z kilku cieniutkich paseczków. Zamiast ukryć, wyeksponują one ten defekt stopy. Nie noś także modeli z zabudowanym przodem o wąskim nosku, gdyż mogą one uciskać palce, co sprzyja stopniowemu powiększaniu się halluksów.

Jeśli masz zbyt szerokie stopy. Wybieraj modele, których przód tworzy pasek, zapinany na rzep lub klamerkę. Wtedy będziesz mogła bez problemu poszerzyć jego obwód. Sprawdzą się też sandałki z cienkich, gumowych paseczków, które idealnie dopasują się do twojej stopy i nie będą jej niepotrzebnie uciskać. **Zrezygnuj** z sandałów z zakrytym przodem, o wydłużonym czubku. Kup raczej te z noskiem kwadratowym lub zaokrąglonym.

Jeśli masz za grubą kostkę. Wybieraj sandały-pantofle z głębokim wycięciem, optycznie wysmukla ono nogę w kostce. Polecamy też sandałki z paseczków ukośnie zbiegających się na wierzchu stopy, które tworzą wyszczuplający szpic. Dobrze będziesz wyglądać w butach na średnim lub wyższym obcasie. **Zrezygnuj** z modeli zapinanych wokół kostki lub na wysokości podbicia - lepszy jest pasek na pięcie. Unikaj sandałów o „ciężkim" wyglądzie.

Jeśli często wykręcasz nogi. Wybieraj buty wygodne, na płaskich podeszwach, z niskim, stabilnym słupkiem albo niedużym koturnem. Koniecznie muszą mieć zapięcie w okolicy kostki, mocujące nogę tak, by nie mogła przekrzywić się na bok. Sprawdzą się też wsuwane sandały-pantofle z paskiem na pięcie. **Zrezygnuj** z klapek, zwłaszcza tych na obcasie. Raczej nie zakładaj sandałów na bardzo wysokiej szpilce czy koturnie, w nich łatwo skręcić nogę.

Jeśli chcesz wysmuklić nogi. Wybieraj nie zabudowane pantofle, odsłaniające dużą część stopy. Noga zaprezentuje się korzystniej na wyższym obcasie. Dobre będą sandałki z paskiem na pięcie zamiast wokół kostki. Możesz też nosić modne klapki na obcasie. **Zrezygnuj** z sandałów zapinanych na paski na wysokości kostki i modnych fasonów ze sznurowaniem wokół łydki. Źle wyglądają też modne na ciężkich koturnach i te na zupełnie płaskiej podeszwie.

Jeśli masz zbyt chude nogi. Wybieraj taki fason butów, który optycznie doda kostce kilka centymetrów w obwodzie. Dobry efekt uzyskasz dzięki paskowi, zapinanemu wokół kostki (tworzącemu poziomy, pogrubiający optycznie splot) lub „baletkowemu" sznurowaniu. Pantofle powinny mieć niezbyt wysoki obcas, ładnie wygląda też słupek. **Zrezygnuj** z ciężkiego obuwia na odlewanej podeszwie lub na koturnie. Ono podkreśla „kruchość" nóg. **(OLI)**

■ DZIŚ CZWARTEK? A WIĘC PRZEPIS!...

Pstrąg tatrzański

(przepis na 4 porcje)

Składniki: 4 pstrągi, 10 dag słoniny wędzonej, 10 dag cebuli, 15 dag pieczarek, 20 dag pomidorów, 3 dag mąki, 2 dag papryki słodkiej mielonej. Sól i kminek do smaku.

Pstrągi oczyścić, usunąć wnętrzności, wydłubać oczy, odkroić boczne płetwy. Dobrze opłukać kilka razy w zimnej wodzie, osączyć, posolić, posypać kminkiem i opanierować w mące wymieszanej z papryką.

Słoninę pokroić w kostkę i stopić na głębokiej patelni. Dodać cebulę pokrojoną w kostkę, przesmażyć na jasny kolor. Wsypać pieczarki skrojone w plasterki, przesmażyć.

Do tak przygotowanej masy włożymy pstrągi, podlejemy odrobiną wody i dusimy pod przykryciem do miękkości (ok. 15 min.). W trakcie duszenia pstrągi ostrożnie obracamy i podlewamy powstałym sosem.

Gotowe pstrągi kładziemy na półmisku, przelewamy sosem z pieczarkami i dekorujemy ćwiartkami pomidorów.

Podajemy z ziemniakami lub białym pieczywem i surówkami.

JANUSZ KRZYWOŃ

■ WARTO WIEDZIEĆ

Pies w podróży

Zamierzamy pojechać na wakacje z naszym psem. Co zrobić, by podczas wielogodzinnej podróży samochodem nie było z nim kłopotów?

Na wakacyjny wyjazd najlepiej wyruszyć wczesnym rankiem. Przed drogą koniecznie powinni państwo wyprowadzić psa na dłuższy spacer. Jeśli zwierzę zwykle jada rano, trzeba je nakarmić, ale raczej skromnie. Jeśli jada po południu, może pozostać na czczo. W podróż należy zabrać dużo wody do picia. Podczas jazdy trzeba co godzinę lub dwie zatrzymać się, pozwolić psu pobiegać i napoić go. Absolutnie niedopuszczalne jest pozostawienie psa podczas upału w zamkniętym aucie. Wnętrze samochodu bardzo szybko się nagrzewa i pies może dostać udaru. Jeśli nie ma innego wyjścia i trzeba zostawić psa w samochodzie, to tylko na krótko, koniecznie w cieniu i przy uchylonych szybach.

Nie należy też pozwolić, by podczas jazdy samochodem pies wystawiał łeb przez okno, nawet jeśli jedziemy dosyć wolno. Może się to skończyć przeziębieniem lub zapaleniem uszu. Jeśli pies zwykle podczas jazdy jest nerwowy i wymiotuje, trzeba poprosić lekarza weterynarii o przepisanie odpowiednich leków na podróż. **(o)**

JEŚLI TOBIE LUB TWOJEMU DZIECKU PRZYTRAFI SIĘ DROBNY WYPADEK, NIE WPADAJ W PANIKĘ I ZACHOWAJ ZIMNĄ KREW

Pierwsza pomoc przy drobnych urazach

Z pewnością nieraz skaleczyłaś się, oparzyłaś czy skręciłaś staw. Czy zawsze potrafiłaś właściwie sobie pomóc? Dzięki radom specjalisty będziesz miała pewność, że nie popełnisz błędu.

Skręcenie stawów

Skręcenie to uszkodzenie więzadeł stawowych - mocnych włóknistych pasm tkanki łącznej, utrzymujących kości w stawie. Naciągnięcie mięśnia to uszkodzenie tkanki mięśniowej, czyli rozciągnięcie, a nawet naderwanie mięśnia lub ścięgna, którym mięsień przyczepiony jest do kości. Urazy te powstają z powodu nagłego, silnego przeciążenia stawu lub mięśnia. Najczęściej zdarza się to przy upadku, potknięciu, dźwiganiu lub kontuzji sportowej.

Objawy: Silny i nagły ból, a także obrzęk.

Pomoc: w bolącym miejscu przykładaj zimne okłady, aby zmniejszyć obrzęk i złagodzić stan zapalny. Następnie powinnaś unieruchomić kończynę za pomocą bandaża elastycznego. Nawet przy niewielkim urazie należy koniecznie udać się do lekarza, który może zlecić badanie radiologiczne, aby wykluczyć np. złamanie.

Rany i skaleczenia

Rany, czyli uszkodzenia skóry, mogą być zupełnie niegroźne. Ale zdarzają się też bardzo poważne, rozległe, które grożą powikłaniami. Oto rodzaj ran:

- **otarcie naskórka** - zdarza się np. przy upadku na twardą, szorstką powierzchnię; **cięta** - powstaje przy skaleczeniu nożem, szkłem lub innym przedmiotem o ostrym i gładkim brzegu; **szarpana** - powstaje przy skaleczeniu ostrzem o nierównych brzegach (np. odłamkiem szkła czy metalem); **kłuta** - powstaje po wbiciu w skórę wąskiego, długiego i ostro zakończonego przedmiotu (np. drutu).

Pomoc: aby uniknąć zakażenia, każdą ranę powinnaś opatrzyć. Najpierw należy umyć okolice rany wodą z łagodnym mydłem i potrzymać chwilę pod strumieniem bieżącej wody. Po osuszeniu rany sterylnym gazikiem przemyj ją środkiem dezynfekującym (np. wodą utlenioną czy jodyną) i załóż opatrunek.

Ciało obce pod powieką

Najczęściej pod powiekę dostają się ziarenka piasku, cząsteczki kurzu czy rzęsy.

Objawy. Coś drażni oko - masz wrażenie, że pod powiekę dostał się piasek.

Pomoc: aby uniknąć stanu zapalnego, spróbuj natychmiast usunąć obce ciało z oka. Najlepiej użyj do tego rąbka czystej chusteczki lub obficie opłucz oko czystą wodą. Jeśli obce ciało wbiło się w gałkę oczną, należy niezwłocznie udać się do lekarza okulisty.

Krwotok z nosa

Naczynka krwionośne wewnątrz nosa pękają m.in. przy częstym i silnym wydmuchiwaniu nosa, przy urazach, alergii i infekcjach.

Pomoc: wydmuchaj nos i oddychaj ustami; aby zahamować krwawienie z nosa, usiądź z głową pochyloną do przodu; na 10 minut uciśnij skrzydełka nosa, przyłóż zimny kompres u nasady nosa i na karku; jeśli nie zatamujesz krwawienia przez pół godziny, wezwij lekarza. **Uwaga!** przy nadciśnieniu tętniczym nie wolno tamować krwotoku!

Trzy stopnie oparzeń

Oparzenie najczęściej wywołują: ogień, środki chemiczne, elektryczność. Dzielimy je na 3 rodzaje:

-**oparzenia I stopnia** to uszkodzenie zewnętrznych warstw skóry. Jest ona zaczerwieniona, obrzęknięta. Powinnaś schłodzić ją pod strumieniem zimnej wody; oparzenia II stopnia obejmują głębsze warstwy skóry, która jest silnie zaczerwieniona, występują bolesne pęcherze. Oparzone miejsce zanurz w zimnej wodzie i godzinę przykładaj kompresy; **oparzenia III stopnia** obejmują całą grubość skóry. Miejsce oparzenia jest zwęglone. Konieczna jest interwencja lekarza. **(PD)**

■ RADA

Przyjęcie na działce

„Znajomi zaprosili nas na działkę, na przyjęcie w plenerze. Nigdy nie byłam na takim przyjęciu, nie wiem więc jak się należy ubrać? Co wręczyć zamiast kwiatów, których pewno tam nie brakuje? - pyta pani Iza.

Najczęściej przyjęcia na działkach mają niezobowiązujący charakter, bardziej chodzi o relaks na świeżym powietrzu niż rytualne biesiadowanie. Ubieramy się wówczas sportowo i stosownie do pogody. Bywa jednak, że działkowa impreza ma charakter bardziej uroczysty - gospodarze obchodzą imieniny, jubileusz i wówczas lepiej pojawić się w jedwabnej sukience, w letnim garniturze niż w dresie, czy flanelowej koszuli. Warto się więc upewnić, jaki będzie charakter przyjęcia, aby nie czuć się niezręcznie w stroju zbyt wytwornym lub zbyt biwakowym.

Zamiast kwiatów ciętych można wręczyć gospodarzom ciekawą roślinkę do posadzenia. Może coś z bardzo efektownych iglaków? Nie radzę jednak ofiarowywać, na przykład stu sadzonek pomidorów, byłby to prezent kłopotliwy. Zawsze można zjawić się z butelką szampana. **(Z)**

TYGODNIOWY PROGRAM POLSKICH TELEWIZJI SATELITARNYCH

TV POLONIA:

■ CZWARTEK 12 LIPCA

7.00 Jestem Łucja Prus (pr. rozryw.), **7.45** Łzy królewny Juraty (film dok.), **8.00** Złotopolscy (s.), **8.30** Wiadomości, **8.40** Dziecięce festiwale, **9.05** Mapeciątka (s. anim.), **9.30** Słona róża (film pol.-czechosł.), **11.00** Herbatka u Tadka, **11.45** Szum Czeremoszu (film dok.), **12.00** Wiadomości, **12.10** Na Orawie biją dzwony, **12.35** Kopistka (rep.), **12.50** O wernisażu zakopiańskiej plastyki przy istebniańskiej muzyce (rep.), **13.10** Złotopolscy (s.), **13.40** Zwyczajni-niezwyczajni, **14.20** Rozmowy Hulaj Duszy, **14.30** Klasztory polskie: Wigierscy kameduli (rep.), **15.00** Wiadomości, **15.10** Muzyka - łączy pokolenia?, **16.00** Panorama, **16.10** Julek i zwierzęta (dla dzieci), **16.25** Wakacje z duchami (s.), **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Gwiazdozbiór polskiego sportu: Zygmunt Smalcerz, **18.00** Ojczyzna-polszczyzna, **18.20** Telezakupy, **18.35** Złotopolscy (s.), **19.00** Polskie smaki, **19.15** Dobranocka: Lis Leon, **19.30** Wiadomości, **20.00** Henryk Bardijewski: Sceny domowe (teatr TV), **20.20** Groźna rzeka (rep.), **20.50** Wieczór z Jagielskim, **21.25** 22 Przegląd Piosenki Aktorskiej, **22.40** Panorama, **23.05** Tygodnik polityczny Jedynki, **23.50** Anima: Zbigniew Rybczyński, **0.10** Przeboje klasyków, **0.36** Monitor Wiadomości, **1.05** Polskie smaki, **1.20** Lis Leon, (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Złotopolscy (s.), **2.20** Henryk Bardijewski: Sceny domowe (teatr TV), **2.40** Groźna rzeka (rep.), **3.10** Wieczór z Jagielskim, **3.50** 22 Przegląd Piosenki Aktorskiej, **5.03** Panorama, **5.35** Gwiazdozbiór polskiego sportu: Zygmunt Smalcerz, **5.55** Ojczyzna-polszczyzna, **6.10** Na Orawie biją dzwony, **6.40** Polskie smaki.

■ PIĄTEK 13 LIPCA

7.00 Myslovitz: Miłość w czasach popkultury (koncert), **7.50** Jak w bajce (film anim.), **8.00** Złotopolscy (s.), **8.30** Wiadomości, **8.40** Bolek i Lolek na wakacjach (s. anim.), **8.45** Bajeczki Jedyneczki (dla dzieci), **9.00** Mapeciątka (s. anim.), **9.30** Królowa przedmieścia (film pol.), **10.45** Groźna rzeka (rep.), **11.15** Czerwone gitary (koncert), **12.00** Wiadomości, **12.10** Na osnowie (rep.), **12.40** Polscy górnicy we Francji (rep.), **13.10** Złotopolscy (s.), **13.40** Tygodnik polityczny Jedynki, **14.25** Duchy, zamki, upiory: Legenda panny Lodowatej (rep.), **15.00** Wiadomości, **15.10** Spotkania z gwiazdami: Jerzy Połomski, **16.00** Panorama, **16.10** Bajeczki Jedyneczki (dla dzieci), **16.25** Trzy dni aby wygrać (s.), **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Mini wykłady o maxi sprawach, **17.45** Małe ojczyzny: ... i Twoja mowa Cię zdradza (film dok.), **18.10** Rozmowy Hulaj Duszy, **18.20** Telezakupy, **18.35** Złotopolscy (s.), **19.00** Hity satelity, **19.15** Dobranocka: Zaczarowany ołówek, **19.30** Wiadomości, **20.00** Polonica: Wielki Bellheim (s.), **21.00** Zwierzenia kontrolowane, **21.30** Tata 2 Kazika (koncert), **22.20** Jak w bajce (film anim.), **22.30** Panorama, **23.00** Porozmawiajmy, **0.00** Przeboje klasyków: Miniatury romantyczne, **0.30** Monitor Wiadomości, **1.00** Hity satelity, **1.15** Zaczarowany ołówek (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Złotopolscy (s.), **2.30** Polonica: Wielki Bellheim (s.), **3.25** Zwierzenia kontrolowane, **3.55** Tata 2 Kazika (koncert), **4.45** Rozmowy Hulaj Duszy, **5.00** Panorama, **5.30** Mini wykłady o maxi sprawach, **5.45** Małe ojczyzny: ...i Twoja mowa Cię zdradza (film dok.), **6.10** Na osnowie (rep.), **6.40** Hity satelity.

■ SOBOTA 14 LIPCA

7.00 Echa tygodnia, **7.30** Polonica: Wielki Bellheim (s.), **8.30** Wiadomości, **8.45** Wakacje z Ziarnem (dla dzieci i rodziców), **9.10** Do góry nogami (dla dzieci), **9.35** Mapeciątka (s. anim.), **10.00** Klan (s.), **11.15** Mini wykłady o maxi sprawach, **11.35** W pustyni i w puszczy (film pol.), **13.10** Skarbiec (mag.), **13.40** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza, **14.05** Siedem życzeń (s.), **15.00** Pamięć Fundatora (rep.), **15.30** Sensacje XX wieku (s. dok.), **16.00** Tam gdzie jesteśmy: Polski Promień w Chicago (rep.), **16.30** Ich pierwsze miłości: Hanka Bielicka, **17.00** Teleexpress, **17.15** Studnia (mag.), **18.00** Zaproszenie, **18.20** Zmiennicy (s.), **19.15** Dobranocka: Przygody Misia Colargola, **19.30** Wiadomości, **20.00** Limuzyna Daimler-Benz (film pol.), **21.30** Hotel Europa Pa Pa (koncert), **22.30** Panorama, **23.00** Na wielkiej scenie: Andrzej Urbańczyk kontra Piotr Żak, **23.50** Śniadanie na trawie (film anim.), **0.00** Zaproszenie, **0.20** Zmiennicy (s.), **1.15** Przygody Misia Colargola (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Limuzyna Daimler-Benz (film pol.), **3.30** Hotel Europa Pa Pa (koncert), **4.20** Sen nocy letniej (film anim.), **4.30** Tam gdzie jesteśmy: Polski Promień w Chicago, **5.00** Panorama, **5.30** Sensacje XX wieku (s. dok.), **5.55** Studnia (mag.), **6.40** Mini wykłady o maxi sprawach.

■ NIEDZIELA 15 LIPCA

7.05 Słowo na niedzielę, **7.10** Tam gdzie jesteśmy: Polski Promień w Chicago, **7.40** Madonny polskie: Matka Boża Świętolipska (rep.), **8.10** Fraglesi (s. anim.), **8.35** Niedzielne muzykowanie: Arcydzieła Arcangelo Corellego. Concerti Grossi, **9.05** Wesele krakowskie: Zmówiny, **9.35** Złotopolscy (s.), **10.25** Trzy serca (film pol.), **12.00** Anioł Pański (z Watykanu), **12.10** Czasy (pr. katol.), **12.25** Otwarte drzwi (pr. katol.), **13.00** Transmisja Mszy Świętej, z Kościoła pw. Narodzenia NMP w Bielsku Podlaskim, **14.05** Igor Mołodecki: Bajkowy las (teatr), **14.45** Spotkanie z Balladą: Wesele w Kopydłowie (pr. rozryw.), **15.35** Biografie: Norwid - Światło i Mrok (film dok.), **16.25** Kochamy polskie seriale (teleturniej), **17.00** Teleexpress, **17.15** Noce i dnie (s.), **18.10** Herbatka u Tadka, **19.00** Bajeczki Jedyneczki (dla dzieci), **19.15** Dobranocka: Rycerz Piotruś herbu Trzy Jabłka, **19.30** Wiadomości, **19.55** Bohaterowie Filmowej Wyobraźni: Lalka (film pol.), **21.35** Gala piosenki familijnej, **22.30** Panorama, **23.00** Nie tylko dla melomanów: Przeboje klasyków, **23.35** Dziewczyna z plakatu (film dok.), **0.05** Sportowa niedziela, **0.25** Przyjaciele, **1.00** Bajeczki Jedyneczki (dla dzieci), **1.15** Rycerz Piotruś herbu Trzy Jabłka (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **1.55** Bohaterowie Filmowej Wyobraźni: Lalka (film pol.), **3.35** Gala piosenki familijnej, **4.30** 7 dni świat (pr public.), **5.00** Panorama, **5.30** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza, **6.00** Ich pierwsze miłości: Hanka Bielicka, **6.30** Polscy górnicy we Francji (rep.), **6.45** DTV (pr. rozryw.).

■ PONIEDZIAŁEK 16 LIPCA

7.00 Muzyka - łączy pokolenia?, **7.50** Śniadanie na trawie (film anim.), **8.00** Klan (s.), **8.30** Wiadomości, **8.40** Bolek i Lolek na wakacjach (s. anim.), **8.50** Dzieci dzieciom (dla dzieci), **9.00** Mapeciątka (s. anim.), **9.30** Noce i dnie (s.), **10.20** Gułowianki (rep.), **10.40** Podróż do Lwowa w lata 30. (rep.), **11.05** Hotel Europa Pa Pa (koncert), **12.00** Wiadomości, **12.10** Goście Eurofolku: Płock '99, **12.25** Mistrzostwa Europy Juniorów w golfie, **13.25** Klan (s.), **13.50** Dziewczyna z plakatu (film dok.), **14.20** Porządek musi być (film anim.), **14.25** Dom Polski: Siedziba magnacka, **15.00** Wiadomości, **15.05** Z archiwum i pamięci: Wojciech Młynarski, **16.00** Panorama, **16.10** Dzieci dzieciom (dla dzieci), **16.30** Kundle i reszta (s.), **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Polskie Podium (ze sportowego archiwum), **18.20** Telezakupy, **18.35** Klan (s.), **19.00** Polonijne organizacje w Gruzji (rep.), **19.15** Dobranocka: Przygody myszki, **19.30** Wiadomości, **20.00** Sprawa się rypła (film pol.), **21.25** Wieczór wspomnień w Piwnicy pod Baranami (pr. rozryw.), **22.15** Porządek musi być (film anim.), **22.30** Panorama, **23.00** Ze sztuką na ty: Ostatnia podróż (film dok.), **23.40** Ze sztuką na ty: Podróże sentymentalne - Morcinkowym szlakiem (rep.), **0.00** Przeboje klasyków: Divertimenta Mozarta, **0.30** Monitor Wiadomości, **1.00** Polonijne organizacje w Gruzji (rep.), **1.15** Przygody myszki (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Klan (s.), **2.25** Sprawa się rypła (film pol.), **3.50** Wieczór wspomnień w Piwnicy pod Baranami (pr. rozryw.), **4.40** Pechowa oblubienica (film dok.), **5.00** Panorama, **5.30** Polskie Podium (ze sportowego archiwum), **6.20** Goście Eurofolku: Płock '99, **6.35** Gułowianki (rep.).

■ WTOREK 17 LIPCA

7.00 Z archiwum i pamięci: Wojciech Młynarski, **8.00** Klan (s.), **8.30** Wiadomości, **8.40** Teleranek na wakacjach (dla dzieci), **9.05** Mapeciątka (s. anim.), **9.30** Sprawa się rypła (film pol.), **11.00** Na wielkiej scenie: Andrzej Urbańczyk kontra Piotr Żak, **11.50** Wolność nogi (film anim.), **12.00** Wiadomości, **12.10** Dzicy Wojownicy Stepu (film dok.), **12.40** Portrety, Werner Lubos (rep.), **13.00** Zielona kraina (film dok.), **13.10** Klan (s.), **13.40** Polskie Podium (ze sportowego archiwum), **14.30** Gawędy historyczne: Saskie kryminałki (rep.), **15.00** Wiadomości, **15.10** Dozwolone od lat 40., **16.00** Panorama, **16.10** Wszystko gra: Gitara (dla dzieci), **16.25** Urwisy z Doliny Młynów (s.), **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Zaproszenie, **17.50** Rewizja nadzwyczajna: Żmudzin, **18.20** Telezakupy, **18.35** Klan (s.), **19.00** Wieści polonijne, **19.15** Dobranocka: Reksio, **19.30** Wiadomości, **20.00** Sukces (s.), **20.30** Ostatni powrót Stanisława Mikołajczyka (rep.), **21.20** Rewia Hawajska, **22.00** Pogranicze Krzysztofa Appelta (rep.), **22.30** Panorama, **23.00** Forum (pr. public.), **23.45** Za nami 100 lat: O niepodległą i demokratyczną (film dok.), **0.20** Zielona kraina (film dok.), **0.30** Monitor Wiadomości, **1.00** Wieści polonijne, **1.15** Reksio (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Klan (s.), **2.30** Sukces (s.), **3.00** Ostatni powrót Stanisława Mikołajczyka (rep.), **3.50** Rewia Hawajska, **4.30** Pogranicze Krzysztofa Appelta (rep.), **5.00** Panorama, **5.30** Zaproszenie, **5.50** Rewizja nadzwyczajna: Żmudzin, **6.15** Dzicy Wojownicy Stepu (film dok.), **6.45** Wieści polonijne.

■ ŚRODA 18 LIPCA

7.00 Dozwolone od lat 40., **7.45** Wolność nogi (film anim.), **8.00** Klan (s.), **8.30** Wiadomości, **8.40** Bolek i Lolek na wakacjach (s. anim.), **8.50** Spacery z dziadkiem (dla dzieci), **9.05** Mapeciątka (s. anim.), **9.30** Sukces (s.), **9.55** Ostatni powrót Stanisława Mikołajczyka (rep.), **10.45** Aniś Ty dla Pona, ani Pon dla Tobie (film dok.), **11.05** Spotkanie z Balladą: Wesele w Kopydłowie (pr. rozryw.), **12.00** Wiadomości, **12.10** Dwór (rep.), **12.35** Podróż do Lwowa w lata 30., **13.10** Klan (s.), **13.40** Forum (pr. public.), **14.25** Witajcie (film dok.), **14.35** Szept prowincjonalny: Pejzaż z walizką w tle, czyli o wędrowaniu i powrotach (mag.), **15.00** Wiadomości, **15.10** Jestem, Jerzy Połomski (pr. rozryw.), **16.00** Panorama, **16.10** Spacery z dziadkiem (dla dzieci), **16.30** Noddy (s. anim.), **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Magazyn żeglarski „Z wiatrem i pod wiatr", **17.55** U progu...: Lęki przed Europą, **18.20** Telezakupy, **18.35** Klan (s.), **19.00** DTV (pr. rozryw.), **19.15** Dobranocka: Benek łobuziak, **19.30** Wiadomości, **20.00** Polonica: Z wizytą u Van Gogha(film niem.), **21.40** Już 35 lat: Znamy się tylko z widzenia - Benefis Trubadurów, **22.30** Panorama, **23.00** Pierwszy krzyk (s.), **23.25** Ogród sztuk (mag.), **0.00** Ogólnopolskie Spotkania Zamkowe „Śpiewajmy poezję" (koncert), **0.30** Monitor Wiadomości, **1.00** DTV (pr. rozryw.), **1.10** Wolność nogi (film anim.), **1.20** Benek łobuziak (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Klan (s.), **2.30** Polonica: Z wizytą u Van Gogha (film niem.), **4.10** Już 35 lat: Znamy się tylko z widzenia - Benefis Trubadurów, **5.00** Panorama, **5.25** Magazyn żeglarski „Z wiatrem i pod wiatr", **5.50** U progu...: Lęki przed Europą, **6.15** Dwór (rep.), **6.45** DTV (pr. rozryw.)

RTL 7:

■ CZWARTEK 12 LIPCA

.00 Teledyski, **7.15** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **8.30** Rodzina Potwornickich (s.), **8.55** Potwór z bagien (s.), **9.20** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **9.40** Teleshopping, **10.15** Trzy razy Zofia (telenowela), **11.00** Moje drugie ja (s.), **11.25** Perła (telenowela), **12.30** Teleshopping, **13.35** Komando „Małolat" (s.), **14.25** Gra w przeboje (teleturniej), **14.55** Trzy razy Zofia (telenowela), **15.45** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **17.00** Rodzina Potwornickich (s.), **17.25** Potwór z bagien (s.), **17.50** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **18.15** Moje drugie ja (s.), **18.40** W akcji (mag.), **19.05** Komando „Małolat" (s.), **20.00** Columbo (s.), **21.25** Spójrz na mnie Ameryko (film USA), **23.05** McCall (s.), **23.50** Columbo (s.), **1.05** Spójrz na mnie Ameryko (film USA).

■ PIĄTEK 13 LIPCA

6.00 Teledyski, **7.15** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **8.30** Rodzina Potwornickich (s.), **8.55** Potwór z bagien (s.), **9.20** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **9.40** Teleshopping, **10.15** Trzy razy Zofia (telenowela), **11.00** Moje drugie ja (s.), **11.25** Perła (telenowela), **12.30** Teleshopping, **13.35** Komando „Małolat" (s.), **14.25** Gra w przeboje (teleturniej), **14.55** Trzy razy Zofia (telenowela), **15.45** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **17.00** Rodzina Potwornickich (s.), **17.25** Potwór z bagien (s.), **17.50** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **18.15** Moje drugie ja (s.), **18.40** W akcji (mag.), **19.05** Komando „Małolat" (s.), **20.00** Agent 00 (film USA), **21.40** Doskonała niania (film USA), **23.20** McCall (s.), **0.10** Agent 00 (film USA), **1.40** Doskonała niania (film USA).

■ SOBOTA 14 LIPCA

7.00 Teledyski, **8.00** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **10.15** Rodzina Potwornickich (s.), **10.40** Potwór z bagien (s.), **11.05** W poszukiwaniu dziewiczej przyrody (s. dok.), **12.00** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **12.25** Pogoda dla bogaczy (s.), **13.15** Quincy (s.), **14.10** Gra w przeboje (teleturniej), **14.40** Dzikie zwierzęta Alaski (film dok.), **15.35** Tygrys (film USA), **17.05** 451 stopni Fahrenheita (film ang.), **19.00** Koncert Mariah Carey, **20.00** Tylko z tobą (film USA), **21.40** Gwiaździsta noc (film USA), **23.25** Pamela (film USA), **1.05** Quincy (s.), **1.55** 451 stopni Fahrenheita (film ang.), **3.45** Gwiaździsta noc (film USA).

■ NIEDZIELA 15 LIPCA

7.00 Teledyski, **8.00** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **10.25** Koncert Mariah Carey, **11.15** Dzikie zwierzęta Alaski (film dok.), **12.10** Lista zobowiązań (s.), **12.55** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **13.40** Pogoda dla bogaczy (s.), **14.35** Quincy (s.), **15.25** Akwanauci (s.), **16.15** Śmiej się razem z nami (pr. rozryw.), **16.45** Blisko ciebie: „Więzienie dla kobiet" (rep.), **17.35** Tylko z tobą (film USA), **19.10** Lista zobowiązań (s.), **20.00** W mgnieniu oka (film USA), **21.40** Żegnaj kochanie (film USA), **23.20** Pamela (fim USA), **1.00** Quincy (s.), **1.50** Pogoda dla bogaczy (s.), **2.40** Akwanauci (s.), **3.30** W mgnieniu oka (film USA).

■ PONIEDZIAŁEK 16 LIPCA

6.00 Teledyski, **7.15** Odjazdowe kreskówki (s. anim.), **9.40** Teleshopping, **10.15** Trzy razy Zofia (telenowela), **11.00** Moje drugie ja (s.), **11.25** Perła (telenowela), **12.30** Teleshopping, **13.35** Komando „Małolat" (s.), **14.25** Gra w przeboje (teleturniej), **14.55** Trzy razy Zofia (telenowela), **15.45** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **17.00** Rodzina Potwornickich (s.), **17.25** Potwór z bagien (s.), **17.50** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **18.15** Moje drugie ja (s.), **18.40** W akcji (mag.), **19.05** Szczury nabrzeża (s.), **20.00** Uwolnić szkołę (film USA), **21.30** Niebezpieczna przyjaźń (film USA), **23.10** McCall (s.), **0.00** Uwolnić szkołę (film USA), **1.20** Niebezpieczna przyjaźń (film USA).

■ WTOREK 17 LIPCA

6.00 Teledyski, **7.15** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **8.30** Rodzina Potwornickich (s.), **8.55** Potwór z bagien (s.), **9.20** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **9.40** Teleshopping, **10.15** Trzy razy Zofia (telenowela), **11.00** Moje drugie ja (s.), **11.25** Perła (telenowela), **12.30** Teleshopping, **13.35** Szczury nabrzeża (s.), **14.25** Gra w przeboje (teleturniej), **14.55** Trzy razy Zofia (telenowela), **15.45** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **17.00** Rodzina Potwornickich (s.), **17.25** Potwór z bagien (s.), **17.50** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **18.15** Moje drugie ja (s.), **18.40** W akcji (mag.), **19.05** Szczury nabrzeża (s.), **20.00** Wojna o Jessicę (film USA), **21.45** Trzej muszkatelowie (film USA), **23.25** McCall (s.), **0.10** Wojna o Jessicę (film USA), **1.45** Trzej muszkatelowie (film USA).

■ ŚRODA 18 LIPCA

6.00 Teledyski, **7.15** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **8.30** Rodzina Potwornickich (s.), **8.55** Potwór z bagien (s.), **9.20** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **9.40** Teleshopping, **10.15** Trzy razy Zofia (telenowela), **11.00** Moje drugie ja (s.), **11.25** Perła (telenowela), **12.30** Teleshopping, **13.35** Szczury nabrzeża (s.), **14.25** Gra w przeboje (teleturniej), **14.55** Trzy razy Zofia (telenowela), **15.45** Odjazdowe kreskówki: Zwierzofraszki, Exosquad, Zabójczy smok (s. anim.), **17.00** Rodzina Potwornickich (s.), **17.25** Potwór z bagien (s.), **17.50** Ukryta kamera (pr. rozryw.), **18.15** Moje drugie ja (s.), **18.40** W akcji (mag.), **19.05** Szczury nabrzeża (s.), **20.00** Bożyszcze tłumów (film USA), **22.10** Na szczycie świata (film USA), **0.00** McCall (s.), **0.45** Bożyszcze tłumów (film USA), **2.50** Na szczycie świata (film USA).

POLSAT 2:

■ CZWARTEK 12 LIPCA

7.00 Wyprawy (s. dok.), **8.00** Graffiti, **8.15** Sade (koncert), **9.25** Afficionado (pr. muz.), **10.10** Praktyczny przewodnik po Europie (s. dok.), **10.40** Archiwum kontaktu: Trzy portrety (film dok.), **11.40** Celine Dion (koncert), **12.30** Ludzie się liczą (s. dok.), **13.00** Sport w Polsacie 2, **14.58** Flash, **15.00** Afficionado (pr. muz.), **15.30** Informacje, **15.53** BTV, **15.58** Flasgh, **16.00** Praktyczny przewodnik po Europie (s. dok.), **16.25** BTV, **16.30** Afficionado (pr. muz.), **16.58** Flash, **17.00** TV market, **17.20** Ludzie się liczą (s. dok.), **17.45** Dziennik, **18.00** Publicystyka, **18.15** BTV, **18.20** TV market, **18.40** Informacje + Kurier TV, **19.15** Okna na Chicago (cykl rep.), **19.45** Afficionado (pr. muz.), **20.15** VIP, **20.45** Królewskie rody świata (s. dok.), **21.15** Graffiti, **21.25** Afficionado (pr. muz.), **21.58** Flash, **22.00** Graffiti, **22.15** Kontakt - magazyn Unii Europejskiej (s. dok.), **22.55** Informacje, biznes informacje, **23.15** VIP, **23.45** BTV, **23.50** Publicystyka, **0.05** Wyprawy (s. dok.), **1.05** Graffiti.

■ PIĄTEK 13 LIPCA

7.00 Wyprawy (s. dok.), **8.00** Graffiti, **8.15** Samshing Pumpkins (koncert), **9.00** Graffiti, **9.15** Afficionado (pr. muz.), **10.00** Królewskie rody świata (s. dok.), **10.30** Archiwum Kontaktu: KOR (film dok.), **11.30** Robert Alagna (rep.), **12.30** Kontakt - magazyn Unii Europejskiej (s. dok.), **13.00** Sport w Polsacie 2, **14.58** Flash, **15.00** Afficionado (pr. muz.), **15.30** Informacje, **15.53** BTV, **15.58** Flash, **16.00** Królewskie rody świata (s. dok.), **16.25** BTV, **16.30** Afficionado (pr. muz.), **16.58** Flash, **17.00** TV market, **17.20** Kontakt - magazyn Unii Europejskiej (s. dok.), **17.45** Dziennik, **18.00** Publicystyka, **18.15** BTV, **18.20** Wywiad, **18.40** Informacje + Kurier TV, **19.15** VIP, **19.45** Afficionado (pr. muz.), **20.15** Biznes Tydzień, **20.30** Wojny XX wieku (s. dok.), **21.00** Graffiti, **21.10** Łowcy duchów (s. dok.), **21.58** Flash, **22.00** Graffiti, **22.15** Afficionado (pr. muz.), **22.55** Informacje, biznes informacje, **23.25** Biznes Tydzień, **23.40** BTV, **23.45** Praktyczny przewodnik erotyczny (s. dok.), **0.15** Wyprawy (s. dok.), **1.15** Graffiti.

■ SOBOTA 14 LIPCA

7.00 Steve Winwood (koncert), **8.00** TV market, **8.15** Gdynia Summer Jazz Days, **9.15** TV market, **10.00** Panorama Australii (s.), **10.30** Łowca duchów (s. dok.), **11.00** Praktyczny przewodnik po Europie (s. dok.), **11.30** Królewskie rody świata (s. dok.), **12.00** Wojny XX wieku (s. dok.), **12.30** Bumerang (pr. publ.), **13.00** Siła karate (film dok.), **13.50** Samashing Pumpkins (koncert), **15.00** Afficionado (pr. muz.), **15.30** Informacje, **15.50** Kalejdoskop (mag.), **16.25** Biznes tydzień, **16.45** Planeta Południe (s. dok.), **17.15** Focus - poznaj świat (s. dok.), **17.45** Dziennik, **18.00** Afficionado (pr. muz.), **18.40** Informacje, **19.00** Kalejdoskop (mag.), **19.30** Afficionado (pr. muz.), **20.00** Japońscy mistrzowie karate (film dok.), **21.00** Na każdy temat, **22.00** Wyścigi w stylu lat 60. (film dok.), **23.00** Europejski przegląd erotyczny (s. dok.), **23.30** Afficionado (pr. muz.).

■ NIEDZIELA 15 LIPCA

7.00 Steve Winwood (koncert), **8.00** TV market, **8.15** Celine Dion (koncert), **10.00** Wyścigi w stylu lat 60. (film dok.), **11.00** Panorama Australii (s.), **11.30** Łowca duchów (s. dok.), **12.00** Praktyczny przewodnik po Europie (s. dok.), **12.30** Królewskie rody wiata (s. dok.), **13.00** Wojny XX wieku (s. dok.), **13.30** VIP, **13.50** Samashing Pumpkins (koncert), **15.00** Afficionado (pr. muz.), **15.30** Informacje, **15.50** Przegląd Wydarzeń Tygodnia, **16.25** Biznes tydzień, **16.45** Ludzie się liczą (s. dok.), **17.15** Kontakt - magazyn Unii Europejskiej (s. dok.), **17.45** Dziennik, **18.00** Afficionado (pr. muz.), **18.40** Informacje, **19.00** Przegląd Wydarzeń Tygodnia, **19.30** Afficionado (pr. muz.), **20.00** Wyścigi w latach 60 (film dok.), **21.00** Na każdy temat, **22.00** Siła karate (film dok.), **23.00** Przegląd Wydarzeń Tygodnia, **23.30** Europejski przegląd erotyczny (s. dok.).

■ PONIEDZIAŁEK 16 LIPCA

7.00 Wyprawy (s. dok.), **8.00** Graffiti, **8.15** Steve Vai (koncert), **9.15** Graffiti, **9.30** Afficionado (pr. muz.), **10.00** Wojny XX wieku (s. dok.), **10.30** Archiwum Kontaktu: Piwnica Pod Baranami, **11.30** Bill Evans (koncert), **12.30** Łowca duchów (s. dok.), **13.00** Sport w Polsacie 2, **14.58** Flash, **15.00** Afficionado (pr. muz.), **15.30** Informacje, **15.53** BTV, **15.58** Flash, **16.00** Wojny XX wieku (s. dok.), **16.25** BTV, **16.30** Afficionado (pr. muz.), **16.58** Flash, **17.00** TV market, **17.20** Łowca duchów (s. dok.), **17.45** Dziennik, **18.00** Publicystyka, **18.15** BTV, **18.20** TV market, **18.40** Informacje + Kurier TV, **19.15** Przegląd Wydarzeń Tygodnia, **19.45** Afficionado (pr. muz.), **20.15** Raz, dwa, trzy (tyg. sport.), **20.45** Panorama Australii (s.), **21.15** Graffiti, **21.30** Afficionado (pr. muz.), **21.58** Flash, **22.00** Graffiti, **22.15** Planeta Południe (s. dok.), **23.00** Informacje, biznes informacje, **23.25** BTV, **23.35** Raz, dwa, trzy (tyg. sport.), **0.05** Publicystyka, **0.20** Wyprawy (s. dok.), **1.20** Graffiti.

■ WTOREK 17 LIPCA

7.00 Wyprawy (s. dok.), **8.00** Graffiti, **8.15** The Rolling Stones w Noeymberdze (koncert), **9.15** Graffiti, **9.30** Afficionado (pr. muz.), **10.00** Panorama Australii (s. dok.), **10.30** Archiwum Kontaktu - Piłsudski (film dok.), **11.30** The Verve (koncert), **12.30** Planeta Południe (s. dok.), **13.00** Sport w Polsacie 2, **14.58** Flash, **15.00** Afficionado (pr. muz.), **15.30** Informacje, **15.53** BTV, **15.58** Flash, **16.00** Panorama Australii (s. dok.), **16.30** BTV, **16.35** Afficionado (pr. muz.), **16.58** Flash, **17.00** TV market, **17.20** Planeta Południe (s. dok.), **17.45** Dziennik, **18.00** Publicystyka, **18.15** BTV, **18.20** TV market, **18.40** Informacje + Kurier TV, **19.15** Raz, dwa, trzy (tyg. sport.), **19.45** Afficionado (pr. muz.), **20.15** Okna na Chicago (cykl rep.), **20.45** Łowca duchów (s. dok.), **21.15** Graffiti, **21.25** Afficionado (pr. muz.), **21.58** Flash, **22.00** Graffiti, **22.15** Focus - poznaj świat (s. dok.), **22.55** Informacje, biznes informacje, **23.15** Okna na Chicago (cykl rep.), **23.45** BTV, **23.50** Publicystyka, **0.05** Wyprawy (s. dok.), **1.05** Graffiti.

■ ŚRODA 18 LIPCA

7.00 Wyprawy (s. dok.), **8.00** Graffiti, **8.15** British Rock Symphony (koncert), **9.55** Graffiti, **10.10** Łowca duchów (s. dok.), **10.40** Archiwum Kontaktu: Kalendarz wojny (film dok.), **11.40** Stone Temple Pilots (koncert), **12.30** Focus - poznaj świat (s. dok.), **13.00** Sport w Polsacie 2, **14.58** Flash, **15.00** Afficionado (pr. muz.), **15.30** Informacje, **15.53** BTV, **15.58** Flash, **16.00** Łowcy duchów (s. dok.), **16.25** BTV, **16.30** Afficionado (pr. muz.), **16.58** Flash, **17.00** TV market, **17.20** Focus - poznaj świat (s. dok.), **17.45** Dziennik, **18.00** Publicystyka, **18.15** BTV, **18.20** TV market, **18.40** Informacje+Kurier TV, **19.15** Okna na Chicago (cykl rep.), **19.45** Afficionado (pr. muz.), **20.15** Okna na Chicago (cykl rep.), **20.45** Praktyczny przewodnik po Europie (s. dok.), **21.15** Graffiti, **21.25** Afficionado (pr. muz.), **21.58** Flash, **22.00** Graffiti, **22.10** Ludzie się liczą (s. dok.), **22.40** Informacje, biznes informacje, **23.00** Okna na Chicago (cykl rep.), **23.30** BTV, **23.35** Publicystyka, **23.50** Wyprawy (s. dok.), **0.50** Graffiti.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

kronika rodzinna

W dniu 15 lipca minęła 100. rocznica urodzin

śp. KAROLA DZIADKA

z Wędryni. Prosimy wszystkich, którzy Go pamiętają, o chwilę wspomnień. Z wyrazami szacunku dla Zmarłego, syn z rodziną. AD-071

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy, że dnia 9 lipca 2001 zmarł, przeżywszy 83 lata, nasz Kochany Mąż, Ojciec, Brat, Szwagier, Dziadek i Pradziadek

śp. MARIAN RAMIK

z Karwiny. Uroczystość żałobna odbędzie się w poniedziałek 16 lipca br. o godz. 15.00 w kościele rzymsko-katolickim w Karwinie-Frysztacie, skąd zwłoki odprowadzone zostaną na cmentarz w Karwinie-Kopalniach. Autokary zapewnione. Zasmucona rodzina. O-079

kina

KARWINA - Reflex: Valentine (12, 13, godz. 17.00, 20.00), **Centrum:** Pokemon 2: Siła jednostki (12, 13, godz. 17.45), Legenda o sławnym powrocie (12, 13, godz. 20.00), **Kino letnie:** Łowca gliniarzy (12, 13, godz. 21.30), **CZ. CIESZYN - Central:** Granatowy świat (13, godz. 17.15, 19.30), **TRZYNIEC - Kosmos:** Kolektywny urlop (12, 13, godz. 17.30).

wystawy

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ

▲ **Muzeum Tragedii Żywocickiej** - Stała ekspozycja - „Okupacja i ruch oporu w Cieszyńskiem 1938-1945".

▲ „Broń ze zbiorów Muzeum Ziemi Cieszyńskiej". Czynna: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **Muzeum Techniki w Pietwałdzie:** - Stała ekspozycja - wystawy: „Tramwaje w Karwińskiem i Ostrawskiem", „Dźwięk i czas". Otwarte: wt-pt: 9-16, so: 9-13, nie: 13-17.

ORŁOWA, Stary rynek nr. 77 - Do 21. 10. 2001 wystawa „Drogą i bezdrożami". Otwarte: wt-pt: 9-17, so-nie: 9-13.

▲ **MUSAION HAWIERZÓW** - Do 21. 10. 2001 wystawa: „Srebrna biżuteria strojów Śląska Cieszyńskiego". Otwarte: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

INTER-KLUB Karwina-Frysztat - Do 19. 8. wystawa: „Jak to ze lnem było". Otwarte: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

MUZEUM HT I MIASTA TRZYŃCA - GALERIA NA SCHODACH - Do 15. 7. wystawa „Petr Ostružka - Australia - fotografie - wrażenia". Otwarte: wt-pt: 9-16, nie. 13-17.

▲ **Stare Miasto**: Do 30.9. 2001 wystawa „Frydlanckie odlewnictwo artystyczne". Wernisaż 12. 7. o godz. 16.00. Otwarte wt-pt: 9-16, nie: 13-17.

HOTEL „JAWOR" RZEKA - Do 30. 7. wystawa „Josefa Novický - obrazy". Stała galeria „Na korytarzu" - „Spojrzenie na minione wystawy".

co, gdzie, kiedy

KARWINA-RAJ - Klub Seniora MK PZKO zaprasza na spotkanie dziś, 12. 7. o godz. 16.00 do Domu PZKO.

KARWINA-FRYSZTAT - Uwaga chórzyści „Hejnału-Echo", nadzwyczajna próba chóru odbędzie się w piątek, 13. 7. o godz. 18.00, 16.7. o godz. 14.00 śpiewamy na pogrzebie kolegi śp. Mariana Ramika.

ŁĄKI - Tradycyjne spotkanie łęczanin odbędzie się w sobotę 14. 7. od godz. 14.00 w arealu „Hájenky" w Łąkach na Zaciszu. Spotkają się tam również członkowie Klubu Przyjaciół Naprzodu Łąki.

PTTS „BESKID ŚLĄSKI" informuje, iż rejestracja uczestników festynu na Filipce dnia 15. 7. będzie od godz. 13.00 do 16.00.

▲ zaprasza na kolejną wycieczkę krajoznawczą na rowerach. Start 14. 7. o godz. 10.15 przed dworcem kolejowym w Suchej Górnej. Trasa 40 km prowadzi przez Suchą Górną, Żywocice, Hawierzów, Błędowice, Cierlicko, Olbrachcice, Łąki. Koniec trasy w Stonwie przy Domu PZKO.

urlopy

JASTARNIA - tanie urlopy nad morzem. 0659/712 050 lub 0048/58/67 52 542. AD-070

ŚLĄSKA HUMANITA

zagaja 8 września 2001 następujące kursy rekwalifikacyjne:

- pielęgniarka-pielęgniarz - roczne studium
- masażysta w służbie zdrowia - 9-miesięczne studium
- sanitariuszka-sanitariusz - 3-miesięczne studium

Absolwenci uzyskają **świadectwo** ważne w Republice Czeskiej i za granicą.

Bliższych informacji udziela p. Wojtynowa pod nr. tel.: 069/632 43 57. Adres: Slezská humanita, Sokolovská 1761, Karviná-Nové město. OLZA-2159

Domy rodzinne

1. Dom rodzinny w Ołdrzychowicach, ładny, podpiwniczony. Ogrzewanie centralne na gaz i paliwo stałe, 2 mieszkania, ogród. Odpowiedni do mieszkania i rekreacji. Cena do uzgodnienia.
2. Dom rodzinny w Karwinie z r. 1972, parcela 21 785 m², garaż, gaz, elektryczność, wodociąg państwowy, studnia. Cena do uzgodnienia.
3. Dom rodzinny w Trzyńcu-Podlesiu, w rekonstrukcji, parcela 1180 m², 2 mieszkania. Gaz, woda, elektryczność na miejscu. Cena do uzgodnienia.

Parcele

1. Proponujemy parcele różnej wielkości do różnych celów w Bystrzycy n.O., Żukowie Górnymi i Dolnym, Mistrzowicach, Łomnej Górnej, Wędryni, Cz. Cieszynie - Sibicy.

Garaże

1. Większy garaż w Trzyńcu - Łyżbicach - ok. 30 m². Cena do uzgodnienia.
2. Klasyczny garaż szeregowy w Cz. Cieszynie przy ulicy Nová Tošení. Cena do uzgodnienia.
3. Garaż z parcelą w Cz. Cieszynie - koło mieczarni, w dobrym stanie. Cena do uzgodnienia.

Mieszkania

1. Sprzedaż mieszkania spółdzielczego 1 + 3 w Cz. Cieszynie, ul. Pon, 1 piętro, tynk, przerobiona kuchnia. Cena do uzgodnienia.
2. Sprzedaż mieszkania spółdzielczego 1 + 4 w Cz. Cieszynie, ul. Ostrální, 6 piętro, kąt jadalny. Cena do uzgodnienia.
3. Sprzedaż mieszkania spółdzielczego 1 + 3 w Cz. Cieszynie, ul. Ruská - wolne od zaraz. Cena do uzgodnienia.
4. Zamiana mieszkania państwowego 1 + 3 w Hawierzowie za jakiekolwiek - również spółdzielcze w Cz. Cieszynie. Pilne.

Ogrody

1. Ogrodzony płotem ogród w Cz. Cieszynie - Stanisławicach z małą chatką. W pobliżu woda, elektryczność, gaz. Cena do uzgodnienia.
2. Ogród ok. 650 m² w Cz. Cieszynie koło Perexu. Gaz, wodociąg, elektryczność, kanalizacja na miejscu. Cena do uzgodnienia.

Obiekt komercyjny: - Czeski Puńców

1. Obiekt z budynkiem gospodarczym, garażem podwójnym, parcelą 20000 m². Pomieszczenie z barem, 1 x pokój z łazienką, 2 x WC, na poddaszu 2 x pokój z łazienką i WC, kuchnia - kuchenka, bojler. Cena do uzgodnienia.

Pomieszczenia: - wynajem

1. Pomieszczenia w atrakcyjnym miejscu w Cz. Cieszynie na rynku, odpowiednie dla biur lub do działalności handlowej, ok. 140 m², zaplecze socjalne, wystawa sklepowa. Cena do uzgodnienia.
2. Pomieszczenia - 3 biura przy ul. Karwińskiej w Cz. Cieszynie, zaplecze socjalne. Cena do uzgodnienia.
3. Pomieszczenia magazynowe (3 obiekty) w Trzanowicach, powierzchnia ogółem ok. 1100 m². Rampy ładunkowe do dyspozycji. Cena do uzgodnienia.

Dla konkretnych klientów poszukujemy mieszkania spółdzielcze 0+1, 1+1, 1+2 w Cz. Cieszynie i Trzyńcu.

Oferuje: CZERNEK

Jan Czernek
Štefánikova 21
737 01 Český Těšín
tel.: 0659-711842
tel. kom.: 0606-757577
e-mail: czernek@iol.cz

OLZA-2158

▲ *Obozowisko „Pod Wiaduktem" w Łomnej Dolnej jest od wielu lat ulubionym miejscem letniego wypoczynku właścicieli przyczep kempingowych. Niektórzy z nich pozostawiają tutaj swoje „domki na kołach" przez cały rok, inni przyjeżdżają na sezon letni i korzystają z obozowiska nie tylko w czasie urlopu, ale też podczas weekendów. „Na stałe mieszkam w Cz. Cieszynie, a do Łomnej przyjeżdżam regularnie już 25. sezon" - powiedział nam jeden z bywalców obozowiska. „Uważam to za świetny a zarazem tani wypoczynek na łonie przyrody".*

Fot.: Danuta Branna

■ Z REDAKCYJNEJ POCZTY ■ Z REDAKCYJNEJ POCZTY ■

Kwiaty i wspomnienia

Niezawodna organizatorka KNE-owskich wycieczek, pani Olga Herman, żegnając się z nami, powiedziała: „Dzisiejsza wycieczka była inna, bo nie zwiedzaliśmy zabytków, ale oglądaliśmy wspaniałe kwiaty, krzewy i drzewa i nocą na pewno będziemy o nich śnić".

Nauczyciele - członkowie KNE wzięli bowiem udział w otwarciu Międzynarodowych Letnich Targów „Flora Ołomuniec". Na obszarze 2 tys. m kw. 66 hodowców i 154 firmy czeskie i zagraniczne prezentowały swoje osiągnięcia. W pawilonach i przeróżnych pojemnikach dominowały kwiaty balkonowe, tworząc barwne kule i kolorowe zasłony. W plenerze zaś zakwitło różnymi kolorami 40 tys. sadzonek szałwii, begonii, aksamitek, niecierpków i bratków. Były róże, skalniaki, dekoracyjne iglaki, wrzosy we wszystkich kolorach, sadzonki kanadyjskich borówek i wiele, wiele innych roślin. Jeśli komuś nie podobały się żywe kwiaty, mógł kupić kwiaty suszone w postaci pięknych obrazów.

Wyjazd do Ołomuńca był dla wielu uczestników powrotem do niezapomnianych studenckich lat. Kościół św. Michała, kościół św. Maurycego, wąskie średniowieczne uliczki, romantyczne schody, tajemnicze zaułki, zaciszne kawiarenki - to wszystko nagle odżyło we wspomnieniach. Nic dziwnego, że kolejna wycieczka KNE na długo zostanie w pamięci jej uczestników.

HALINA PAWERA

Niezwykła wystawa figur woskowych

Niecodzienną wystawę możemy zwiedzić w Domu Kultury „Poklad" w Ostrawie-Porubie od 17 do 30 lipca br. Z Rosji przyjadą obok najróżniejszych figur z Księgi Rekordów Guinnessa woskowe modele przedstawiające genetyczne zniekształcenia ludzkiego ciała. Ekspozycje zwiedzać będzie można codziennie (również w soboty i niedziele) od godz. 10 do 18. **(o)**

GŁOS LUDU ✦ W Vydavatelství OLZA - Wydawnictwie OLZA, s.r.o. wydaje Kongres Polaków w RC przy wsparciu finansowym Rządu RC ✦ Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", P.O. BOX 29, Novinářská 3, 709 29 Ostrawa ✦ Redaktor naczelny: Henryka Bittmar ✦ Zastępca: Bogusław Krzyżanek ✦ Telefony: centrala 6607111, sekretariat 6607252, dział sportowy 6607258, redaktorzy 6607242, 6607249, 6607256, e-mail: glosludu@ostrava.cz ✦ Adres wydawcy: Kongres Polaków w RC, Hlavní třída 3/140, 737 01 Cz. Cieszyn, IČO: 00535613 ✦ Adres wydawnictwa: Vydavatelství OLZA - Wydawnictwo OLZA, s.r.o., Hlavní třída 3/140, 737 01 Cz. Cieszyn, IČO: 48396761, e-mail: olza@silesnet.cz ✦ Ogłoszenia przyjmowane są w dni powszednie od godz. 8.30 do 15.00 w redakcji „Głosu Ludu" w Ostrawie; w Biurze Ogłoszeń Wydawnictwa „OLZA", przy ulicy Čapka 7 w Cz. Cieszynie w dni powszednie od godz. 8.30-15.30; w Oddziale Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Frysztacie (na rynku) w godzinach otwarcia; dni powszednie w godz. od 8.00 do 16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelniční 18, Cz. Cieszyn ✦ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty ✦ Miejsce wydania: Ostrawa ✦ Dostawę prenumeratorom prowadzi w imieniu wydawcy spółka Předplatné tisku, s.r.o., Abocentrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, 659 51 Brno; zamówienia: tel. 05/41 23 32 32, fax: 05/41 61 61 60, e-mail: abocentrum@pns.cz; reklamacje: 0800-171 181. Stosunki umowne między wydawcą a prenumeratorami regulują ogólne zasady handlowe. ✦ Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. ✦ Druk: TIP - drukarnia periodyków Ostrawa, s.a. ✦ Materiałów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania. ✦ Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr indeksu 42501, ISSN 1212-4222

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

CZWARTEK 12 LIPCA

■ TVP 1:

7.00 Plebania (s.)
7.25 Pippi Langstrumpf (s.)
7.55 Sówka (teleturniej)
8.30 Wiadomości, pogoda
8.45 Pippi Langstrumpf (s.)
9.10 Ale cyrk (dla dzieci)
9.35 Inny świat (s.)
10.05 Studio sport: Copa America: Ekwador - Chile
11.40 Telezakupy
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.20 Sopot 2000 - gwiazda
12.35 W rajskim ogrodzie
13.00 Okruchy życia: Kłopotliwa Panna Młoda (film USA)
14.25 Raport z demokracji
15.00 Wiadomości
15.10 Klan (s.)
16.00 Babiniec (pr. katol.)
16.30 Moda na sukces (s.)
17.00 Teleexpress
17.20 Gość Jedynki
17.35 KAC - Komiczna Audycja Cykliczna
17.50 Trzy po trzy (pr. rozryw.)
18.25 Lokatorzy (s.)
19.00 Wieczorynka: Wyprawa prof. Gąbki (serial anim.)
19.15 Jutro weekend
19.30 Wiadomości
20.10 Ekstradycja 2 (s.)
21.10 Sprawa dla reportera
21.45 Tygodnik polityczny Jedynki
22.35 Monitor Wiadomości, sport
23.10 Szanuję pana, panie prezydencie (film dokumentalny)
0.20 Obława (film USA).

■ TVP 2:

7.20 Studio urody
7.30 Złotopolscy (s.)
8.00 Program lokalny
8.30 Ulica Sezamkowa
9.00 Gangsterzy i filantropi (film pol.)
10.25 Ziemia - ostatnie starcie (s.)
11.05 Z Dwójką dookoła świata
11.30 Zwierzakom na ratunek (s.)
12.00 Ich pięcioro (s.)
12.45 Hutan - Malajski Las Deszczowy (s.)
13.15 Dwójka z Trójką, czyli telewizyjno-radiowy wieczór kabaretowy
14.15 Miami Sands (s.)
15.00 Kariera Nikodema Dyzmy (s.)
16.00 Panorama
16.10 Złotopolscy (s.)
17.05 Auto (mag. motor.)
17.30 Program lokalny
18.30 Panorama
18.50 Dwójkomania
18.55 Jeden z dziesięciu (teleturniej)
19.25 Złotopolscy (s.)
20.00 Niebieski rower (s.)
21.55 Dwójkomania
22.00 Panorama
22.35 997 (mag. krym.)
23.20 Z Archiwum X (s.)

■ TV KATOWICE:

7.00 Rycerze królestwa owadów (film anim.), **7.30** O czym szumią wierzby (film anim.), **8.00** Klub Globtrotera, **8.35** Za wszelką cenę (s.), **9.30** Parker Lewis nigdy nie przegrywa (s.), **10.00** W labiryncie (s.), **10.30** Bywaj zdrów, **10.45** Telekurier, **11.15** Opowieści z mórz południowych, **12.05** Wielka zieleń, **12.25** Od pucybuta do..., **12.50** Zwierzęta z bliska, **13.35** Familiada, **14.00** Tajemnicza kobieta (s.), **15.30** Klub Gloptrotera, **16.00** Teatromania, **16.30** Przygody psa Cywila (film pol.), **17.00** Kocie przygody (film anim.), **17.15** Klub kolekcjonera, **17.30** Witaj, Tajlandio (teleturniej), **17.50** Wizytówki, **18.00** Aktualności, **18.20** Lato z „Telewizyjną 1", **19.00** Cuda i znaki (film ang.), **19.50** Od pucybuta do..., **20.15** ZUS radzi, **20.30** Telekurier, **21.00** Miłość i namiętność (s.), **21.30** Aktualności, **21.45** Porozmawiajmy, **22.00** To jest temat (rep.), **22.15** Rozmowa dnia, **22.30** Punkt, set, mecz, **22.50** Uśmiech wampira (film USA).

■ POLSAT 1:

6.00 Piosenka na życzenie, **7.00** Power Rangers (s.), **7.25** Polityczne graffiti, **7.40** MacGyver (s.), **8.35** Xena, wojownicza księżniczka (s.), **9.25** Graczykowie (s.), **9.55** Aniołek z piekła rodem (s.), **10.20** Czułość i kłamstwa (s.), **10.50** Dziki księżyc (s.), **11.40** Cud miłości (s.), **12.35** Słodka trucizna (s.), **13.35** Disco Relax, **14.00** Rodzina zastępcza (s.), **15.00** Pokemon (s. anim.), **15.30** Informacje, **15.55** MacGyver (s.), **16.45** Xena, wojownicza księżniczka (s.), **17.35** Cud miłości (s.), **18.30** Informacje + Publicystyka, **18.55** Hoop Sport Magazyn, **19.00** Dziki księżyc (s.), **20.00** Czułość i kłamstwa (s.), **20.30** 13. posterunek (s.), **21.05** Wyspa pokus (s.), **21.30** Losowanie Lotto, **22.00** Nikita (s.), **22.55** Informacje i biznes informacje, **23.20** Polityczne graffiti, **23.35** Przyjaciele (s.), **0.05** Śmiertelnie zakochany (film USA).

PIĄTEK 13 LIPCA

■ TVP 1:

7.00 Plebania (s.)
7.25 Lulu Show (s.)
7.55 Ela (dla dzieci)
8.05 A ja jestem: Nosorożec
8.30 Wiadomości, pogoda
8.45 S Club 7 w Hollywood (s.)
9.10 Widokówki
9.25 Dzieci dzieciom
9.40 Inny świat (s.)
10.05 Studio sport: Copa America - Peru-Paragwaj
10.50 Studio sport: Copa America - Brazylia - Meksyk
11.40 Telezakupy
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.35 Twarzą w twarz z Europą
13.00 Kino letnie: Robert Kennedy (film USA)
14.35 Słowo daję: Czarnobylcy
15.00 Wiadomości
15.10 Klan (s.)
16.00 Tylko u nas
16.30 Moda na sukces (s.)
17.00 Teleexpress
17.20 Gość Jedynki
17.35 Randka 400 (show)
18.25 Lokatorzy (s.)
19.00 Wieczorynka: Fraglesi (s. anim.)
19.30 Wiadomości
20.10 Godzilla kontra Destruktor (film jap.)
22.25 Monitor Wiadomości, sport
23.00 Powiedz to głośno
23.45 Film fabularny.

■ TVP 2:

7.20 Studio urody
7.30 Złotopolscy (s.)
8.00 Program lokalny
8.30 Ulica Sezamkowa
9.00 Gdzieś w wieczności (film USA)
10.30 Ziemia - ostatnie starcie (s.)
11.10 Gazda ze Skrzypnego
11.30 Tajna misja (s.)
12.00 Ich pięcioro (s.)
12.45 Hutan - Malajski Las Deszczowy (s.)
13.15 Dwójka z Trójką, czyli Telewizyjno-radiowy wieczór kabaretowy
14.10 Miami Sands (s.)
15.00 Kariera Nikodema Dyzmy (s.)
16.00 Panorama
16.10 Złotopolscy (s.)
16.35 Na dobre i na złe (s.)
17.30 Program lokalny
18.30 Panorama
18.50 Dwójkomania
18.55 Chłop i baba (s.)
19.25 Złotopolscy (s.)
19.55 Krzyżacy (film pol.)
21.30 Biuro ogłoszeń (film dok.)
22.00 Panorama
22.35 Już za chwilę sobota
23.20 Zmiana nawyków (film USA)
0.55 Studio sport: Copa America - Boliwia-Urugwaj.

■ TV KATOWICE:

7.00 Witaj, Franklin (film anim.), **7.30** Wyprawa na Zachód (film anim.), **8.00** Wakacyjny informator kulturalny, **8.25** Prognoza pogody, **8.35** Za wszelką cenę (film), **9.30** Parker Lewis nigdy nie przegrywa (s.), **10.00** W labiryncie (s.), **10.30** ZUS radzi, **10.45** Telekurier, **11.15** Zaklęty dwór (s.), **12.05** U siebie (rep.), **12.35** Europa w zagrodzie (mag.), **13.00** Widziane z bliska, **13.35** Familiada, **14.00** Tajemnicza kobieta (s.), **15.30** Wakacyjny informator kulturalny, **16.00** Megazynek (mag.), **16.30** Dzieci świata, **16.50** Szkoła mistrzów (s.), **17.15** Zbliżenia, **17.30** Studio Pod Bukiem, **17.50** Wizytówki, **18.00** Aktualności, wiadomości sportowe, **18.20** Lato w „Telewizyjnej 1", **19.00** Niezwykła podróż dr Meg (s.), **19.45** Muzyka w filmie, **20.30** Magazyn żeglarski, **21.00** Miłość i namiętność (s.), **21.30** Aktualności, wiadomości sportowe, **21.45** Porozmawiajmy, **22.00** To jest temat (rep.), **22.15** Rozmowa dnia, **22.30** Autostrada (mag.), **22.50** W nagłym wypadku (film franc.).

■ POLSAT 1:

6.00 Piosenka na życzenie, **7.00** Power Rangers (s.), **7.25** Polityczne graffiti, **7.40** MacGyver (s.), **8.35** Xena, wojownicza księżniczka (s.), **9.25** 13. posterunek (s.), **9.55** Przyjaciele (s.), **10.20** Czułość i kłamstwa (s.), **10.50** Dziki księżyc (s.), **11.40** Cud miłości (s.), **12.35** Słodka trucizna (s.), **13.35** Disco Polo Live, **14.30** Graczykowie (s.), **15.00** Pokemon (s. anim.), **15.30** Informacje, **15.55** MacGyver (s.), **16.45** Xena, wojownicza księżniczka (s.), **17.35** Cud miłości (s.), **18.30** Informacje + Publicystyka, **18.55** Hoop Sport Magazyn, **19.00** Dziki księżyc (s.), **20.00** Czułość i kłamstwa (s.), **20.30** Graczykowie (s.), **21.00** Żelazny orzeł 3: Asy (film USA), **21.30** Losowanie Lotto, **22.55** Informacje i biznes informacje, **23.20** Polityczne graffiti, **23.35** Ally McBeal (s.), **0.25** Niemy świadek (film niem.-amer.), **2.15** Playboy (s.).

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

CZESKI PROGRAM TELEWIZYJNY

CZWARTEK 12 LIPCA

■ TC 1:

5.00 Wideoatlas chronionych i zagrożonych gatunków
5.05 Reportaże TV Ostrawa
5.59 Dzień dobry z TC
8.30 Miś Kuleczka i wielkanocna płaca (s. lalkowy)
9.00 Wiadomości
9.05 Ten nasz charakter czeski
9.35 Kiedy powie się profesja
10.00 Scaramouche (film USA)
12.00 Wiadomości
12.10 Gry bez granic
13.25 Bananowe perełki 2 (talk show)
13.55 Czas dla rodziny
14.20 Na pływalni z Sergiejem Bubką
14.45 Stworzenia X (s.)
15.15 Czego niedźwiedzie nie wiedzą (bajka)
16.00 Wiadomości
16.05 Miś Kuleczka w cyrku (s. lakowy)
16.35 Labirynt
17.05 Niedźwiedzie nic nie wiedzą (s.)
17.30 Geografia świata
18.00 Wiadomości
18.10 Leksykon
18.57 Losowanie „10" szczęśliwych
19.00 Wieczorynka
19.15 Wydarzenia
19.35 Tutaj i teraz
19.50 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Chałupnicy (s.)
20.50 Możliwe, że przyjdzie i czarodziej (rozrywka)
22.05 Na tropie
22.45 Bramki, punkty, sekundy
23.00 Wszyscy mężczyźni burmistrza (s.)
23.20 Weekend z...
23.30 Zanzibar (z H. Pawlowską do Wiednia)
0.10 Przyjaciele VI (s.)
0.30 Seks w mieście II (s.)
1.00 Wojna w kolorze (s. dok.)
1.50 Mały pitawal z wielkiego miasta (s., 1/9).

■ TC 2:

5.00 Diagnoza
5.50 Czas dla rodziny
6.10 Czarna, biała (dziennik publicyst.)
6.30 Regiony
6.50 Wiadomości TVS
7.10 Wydarzenia w świecie
7.20 Report (aktualności reg.)
7.55 Panorama
8.30 „21" (aktualności)
9.00 Dzień dobry z TC
11.35 AZ-quiz (teleturniej)
12.00 Euronews
13.25 Taki talent (musical dla dzieci)
14.30 Gdzie spadają gwiazdy (s.)
15.00 Geografia świata
15.20 Obiektyw
15.55 Amare Roma (s. dok.)
16.10 Mój najpiękniejszy dom - Adolf Loos
17.00 Klucz (mag.)
17.30 AZ-quiz (teleturniej)
17.55 Skarby świata
18.15 Regiony
18.35 Czarna, biała (dziennik public.)
19.10 Wiadomości w języku migowym
19.15 Sława zwycięzcom
19.30 Wspomnienia sportowe
19.40 Weekend z ...
20.00 Wojna w kolorze (dok.)
20.50 Spostrzeżenia Karla Kyncla
21.00 „21" (aktualności)
21.40 Czechosłowacki Tygodnik Filmowy
21.50 Duch marszałka Tita (kom. chorw.)
23.25 Ci najlepsi z klasyki
0.05 Wielcy pisarze
0.55 Wspomnienia mistyka
1.15 Trio Jana Kučery i Epoque
2.30 „21" (aktualności)
3.00 Amare Roma (s. dok.).

■ NOVA:

5.08 Kassandra (s.), **5.55** Śniadanie z TV Nova, **8.25** Nowy Pepek marynarz (s. anim.), **8.55** Dektyw Bogey (s. anim.), **9.20** Od przypływu do odpływu (dok.), **10.20** To był muzykant czeski (film czes.), **12.00** Alfred Hitchcock przedstawia, **12.25** To morderstwo, napisała V (s.), **13.15** Samantha (s.), **14.10** Wspaniała piątka (s.), **14.55** Buffy, pogromczyni wampirów (s.), **15.45** Pluskwa (s.), **16.40** Karuzela (teleturniej), **17.10** Zaryzykuj! (teleturniej), **17.35** Właśnie teraz z regionów, **17.45** Rosalinda (s.), **18.35** Łowcy skarbów (s.), **19.30** DTV, sport, pogoda, **20.00** Hogo fogo (rozryw.), **21.05** Uciekinier (s.), **21.55** Miejsce zbrodni: Przedmiejska willa (s.), **23.40** Jerry Springer show (1/52), **0.23** Pogodynka, **0.25** Granice ostateczności III (s.), **1.10** Kompromitujące sytuacje (s.), **1.35** Siedem dni (pilot serialu), **3.20** Bulvar Pacifik Drive (s.), **4.05** Karuzela (teleturniej), **4.30** Zaryzykuj! (teleturniej).

■ PRIMA:

8.00 Tom i Jerry (s. anim.), **8.25** Słoneczny patrol IV (s.), **9.15** Wspaniali i bogaci (s.), **10.00** Doktor z alpejskiej wioski VI (s.), **10.55** Prima jazda - godzina gwiazd, **12.10** Przygoda w przyrodzie (s. dok.), **13.50** Strażnik morza (s.), **14.45** Żar tropików II (s.), **15.45** Szpital Chicago Hope IV (s.), **16.35** Manuela (s.), **17.30** Wielkie ucho, **17.50** Minuty regionu, **18.00** Portowe gliny II (s.), **18.50** Prima TV, **19.00** Dziennik, **19.15** Mniam, czyli... (teleturniej), **19.45** Augie Doggie (s. anim.), **19.55** Morderstwa w Midsomer III (film ang., 1/4), **21.50** Pogotowie VI (s.), **22.40** Do tematu!, **22.50** Klown (s.), **23.35** Faktor PSI III (s.), **0.25** Salon samochodowy, **1.00** Prima jazda - godzina gwiazd.

PIĄTEK 13 LIPCA

■ TC 1:

5.00 W Pradze bywało wspaniale
5.59 Dzień dobry z TC
8.30 Miś Kuleczka w cyrku (s. lalkowy)
9.05 Fatalne chwile
9.20 Podróżomania
10.15 Chałupnicy (s.)
10.45 Możliwe, że przyjdzie i czarodziej (rozrywka)
12.00 Wiadomości
12.10 Doktor Quinn III (s.)
13.00 „O Držgrešlovi a Drždukátovi" (bajka czeska)
14.00 Piosenkarz praski (s.)
15.00 Nasza wieś
15.20 Klub przyjaciół orkiestr dętych
16.00 Wiadomości
16.15 Star Trek: Statek kosmiczny Voyager VI (s.)
17.05 Gdzie mieszka szczęście (bajka)
18.00 Report (aktualności reg.)
18.10 Kinobox
18.35 Kavky (dok.)
18.57 Losowanie „10" szczęśliwych
19.00 Wieczorynka
19.15 Wydarzenia
19.35 Tutaj i teraz
19.50 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Nie zastanawiaj się i kręć!
20.30 Gdzie podziała się siódma kompania? (kom. franc.)
22.00 Wydarzenia plus
22.15 Bramki, punkty, sekundy
22.30 Bliss (s.)
23.50 Wydarzenia w świecie
24.00 Star Trek: Statek kosmiczny Voyager VI (s.)
0.45 Tatko Hill i spółka II (s. anim.)
1.15 Na całego
1.55 Możliwe, że przyjdzie i czarodziej (rozrywka)
3.00 Klub przyjaciół orkiestr dętych
3.35 Nasza wieś
3.55 Lekarz domowy (kom. czes.).

■ TC 2:

5.00 Atak na epilepsję
5.10 Na tropie
5.35 Obiektyw
6.10 Czarna, biała (dziennik public.)
6.30 Regiony
6.50 Wiadomości TVS
7.10 Wydarzenia w świecie
7.20 Report (aktualności reg.)
7.55 Panorama
8.30 „21" (aktualności)
9.00 Dzień dobry z TC
11.35 Tatko Hill i spółka (s. anim.)
12.00 Euronews
13.30 Czechosłowacki Tygodnik Filmowy
13.45 Z życia zwierząt
14.05 Labirynt
14.35 Niedźwiedzie nic nie wiedzą (s.)
15.00 Rozpoczynamy
15.45 Skarby świata
16.00 Wszyscy mężczyźni burmistrza (s.)
16.25 Na tropie
16.50 Przygody nauki i techniki
17.15 Wakacje pod korcem
17.30 AZ-quiz (teleturniej)
17.55 Trzymaj się!
18.15 Regiony
18.35 Czarna, biała (dziennik public.)
19.10 Wiadomości w języku migowym
19.15 Laury oskrzydlonej strzały
19.30 Golden League Oslo (sport)
22.00 Tour de France
22.10 Minuty XX wieku
22.15 Zakazana kobieta (film franc.)
23.55 Attazione d'amore (franc. dok. muz.)
0.50 Pomysły mody światowej III
1.15 Rocznik 1919
1.35 Milovice nigdy więcej
2.25 Rozpoczynamy.

■ NOVA:

5.09 Kassandra (s.), **5.55** Śniadanie z TV Nova, **8.25** Nowy Pepek marynarz (s. anim.), **8.55** Dektyw Bogey (s. anim.), **9.25** Spojrzenia na Ziemię (s. dok.), **10.20** Znowuodnalezione życie (film USA), **11.50** Alfred Hitchcock przedstawia, **12.25** To morderstwo, napisała V (s.), **13.20** Samantha (s.), **14.10** Wspaniała piątka (s.), **15.00** Buffy, pogromczyni wampirów (s.), **15.50** Pluskwa (s.), **16.40** Właśnie teraz z regionów, **16.00** Pieniądze, władza i morderstwo (film USA), **18.35** Łowcy skarbów (s.), **19.30** DTV, sport, pogoda, **20.00** Chcesz zostać milionerem?, **20.50** Do-Re-Mi, **21.40** „One Toug Cop" (film USA), **23.20** Pogodynka, **23.25** To będzie pomyłka (thriller USA), **0.15** Piątek trzynastego - Jason żyje (horror USA), **2.30** Siedem dni (s., 1/20), **3.15** Bulvar Pacifik Drive (s.), **4.25** Karuzela (teleturniej), **4.50** Zaryzykuj! (teleturniej).

■ PRIMA:

8.00 Tom i Jerry (s. anim.), **8.25** Słoneczny patrol IV (s.), **9.15** Wspaniali i bogaci (s.), **10.00** Doktor z alpejskiej wioski VI (s.), **10.55** Prima jazda - godzina gwiazd, **12.10** Czarodziejski podarunek (film ang.), **13.50** Strażnik morza (s.), **14.45** Żar tropików II (s.), **15.45** Szpital Chicago Hope IV (s.), **16.35** Manuela (s.), **17.30** Wielkie ucho, **17.50** Minuty regionu, **18.00** Portowe gliny II (s.), **18.50** Prima TV, **19.00** Dziennik, **19.15** Mniam, czyli... (teleturniej), **19.45** Augie Doggie (s. anim.), **19.55** Policja w akcji (s.), **20.50** Nowe ręce diabła (kom. włos.-hiszp.-niem.), **22.40** Do tematu!, **22.50** Zaślepiona justycja (film USA), **0.30** Prima jazda - godzina gwiazd.

DEGRADACJA Z II LIGI W JUBILEUSZOWYM ROKU FUTBOLU W TRZYŃCU

Minorowe nastroje pod Jaworowym

Okres lata to dla działaczy piłkarskich czas dokonywania ocen po zakończonym sezonie oraz przygotowania się do nowego cyklu rozgrywek. W ubiegłym tygodniu przeprowadziliśmy próbę podsumowania jakże nieudanego sezonu 2000/2001 drugoligowego FC Karwina. Dziś spróbujemy podobnie ocenić drugi nasz zespół regionalny - Futbol Trzyniec. Jego warunki i losy mają zresztą bardzo wiele wspólnego z FCK. Obydwa leżą nad Olzą; grały ongiś w I lidze (Trzyniec już jednak dość dawno temu); obydwa borykają się w ostatnich latach z jednakowymi problemami natury ekonomicznej; w obydwu pracował niejako na zmianę ten sam trener - Lubomír Vašek; obydwa kluby zgodnie - ręka w rękę - opuściły przed miesiącem drugą najwyższą klasę... Smutny jest fakt, że Trzyniec uczynił to w... jubileuszowym roku 80-lecia piłki nożnej w mieście pod Jaworowym.

Przypomnijmy przy okazji historię awansów i spadków tego hutniczego dawniej klubu. W 1961 - pierwszy awans do II ligi, nieco później prawdziwa euforia, bo aż 6 sezonów w najwyższej klasie piłkarskiej, zaś po jej opuszczeniu - 20 lat gry w II lidze. Pierwszy spadek z II ligi zanotowano w 1987 roku, lecz po 4 sezonach nastąpił w 1991 r. powrót do tej klasy i kolejne „lata wzlotów oraz upadków" wówczas jeszcze hutników. W tym czasie zaczęły się trzynieckiemu futbolowi coraz poważniej dawać we znaki **kłopoty finansowe.** Ponadto w górę zaczął się w tym mieście piąć **coraz bardziej popularny... hokej na lodzie,** który - czy to ktoś chce sobie przyznać, czy nie chce - zaczął odczerpywać z futbolu życiodajne siły i środki finansowe. Szczytem tych kłopotów było odejście od trzynieckiej piłki nożnej długoletniego sponsora - Huty Trzynieckiej. Krytyczną sytuację starały się ratować władze miejskie; niemniej w br. nie udało się już uchronić klubu od degradacji.

Kolejnym szkoleniowcom piłkarzy HT, jak i działaczom jakoś **nie udawało się skonsolidować kadry, poddawanej nieustannym zmianom.** Odbijało się to niekorzystnie na nastrojach wewnątrz klubu i grze zespołu, który stopniowo tracił drugoligową wartość. Przypomnijmy w tym miejscu kolejne odejścia Piotra Drobisza, Tomasza Jakusa, Kamila Matusznego (wszyscy do I-ligowych klubów), Kirschbauma (do Witkowic) i innych filarów zespołu. **Trener Zd. Dembinny** robił co mógł, ale nie miał budulca, z którego mógłby tworzyć zgrany zespół. Po 7 meczach jesiennych w sezonie 2000 na koncie FT był zaledwie 1 punkt (za remis 1:1 z Witkowicami)). W tej sytuacji szkoleniowca zmienił **Lubomír Vašek,** któremu nieco wcześniej podziękowano za usługi w Karwinie... W kolejnych 8 meczach jesiennych pod jego wodzą udało się zgromadzić 9 pkt. Niemniej na półmetku rozgrywek trzyńczanie figurowali na „spadkowym" 15. miejscu i to tylko dzięki lepszemu bilansowi bramek przed Karwiną.

W niespokojnej przerwie zimowej kierownictwo klubu czyniło wysiłki, by wyjść z dołka i uratować dla miasta drugą najwyższą klasę. Sytuacja wszak nie była jeszcze całkiem beznadziejna. **Sprowadzono więc kilku doświadczonych graczy z I-ligowym ongiś stażem:** bramkarzy Krásę i Jursę, Grussmanna, Půdę, Vybírala i Mitasa, a także młodych Viška i Janoviaka. Niestety z przeważnie wysłużonych już piłkarzy nie udało się stworzyć monolitu. Wypożyczenie rutyniarzy, nie związanych emocjonalnie z regionem i nie mających - prócz dobrych chęci - serca do walki, okazało się niezbyt szczęśliwym pociągnięciem. Większość z nich bowiem kompletnie rozczarowała i nie spełniła oczekiwań trenerów oraz działaczy i kibiców. Drużyna była niejednolita, nie ciągnęła za jeden powróz; zabrakło w niej **lidera,** a także wyróżniającego się **strzelca,** który umiałby kończyć składne nieraz akcje. Po niewykorzystanych okresach przewagi i szansach (zwłaszcza w pierwszych fazach meczów) gracze zaczęli tracić głowę, popełniali fatalne błędy indywidualne i to w każdym niemal meczu wiosennym. Przeciążona defensywa zaczęła się przeważnie gubić, tracąc bramki - w sumie najwięcej z wszystkich 16 zespołów - bo aż 70, czego 40 w rewanżowej serii spotkań! Do tego jeszcze doszły kontuzje (M. Černý w kraksie samochodowej, Pavlus i inni).

Raz tylko wiosną (po porażkach 3:5 w Zlinie i 0:3 z Hradcem Kr.) przyszło okresowe ożywienie nadziei, a to po trzech kolejnych wygranych meczach. Potem wszakże znów wszystko wróciło „do normy", a więc seria porażek i dwa tylko remisy - w Karwinie (2:2) i z Pardubicami (2:2). Zespół w II części rozgrywek zdobył na 45 możliwych **tylko 8 punktów** (zdecydowanie najmniej) i nie opuszczał już ostatniej pozycji w tabeli, co wpływało niekorzystnie na psychikę graczy. Po porażce 1:3 w Ratiszkowicach (w 27. kolejce) było już jasne, że nic nie uchroni trzyńczan przed degradacją... Smutne to niestety, ale prawdziwe. **Śląsk Cieszyński stracił kolejnego drugoligowca!**

(Ciąg dalszy nastąpi)

(Opr. EM-EF)

POD ZNAKIEM PIŁKI

◆ **WTORKOWE SPARRINGI: Vienna Wiedeń (II liga austriacka) - Banik Ostrawa 0:4 (0:2).** Mecz na zakończenie zgrupowania górników. Bramki: Červenka, Žurek, Lukeš i Špilár. **FC Karwina - Kisucki Lieskowec 2:2 (0:0).** Drugi sprawdzian FCK z III-ligową drużyną słowacką, która prowadziła już 2:0. Potem jednak gospodarze zwiększyli obroty i wyrównali ze strzałów Prčíka oraz Malířa (z rzutu karnego). **Futbol Trzyniec - Biocel Wracimów 0:1 (0:0).** Była to konfrontacja (na razie towarzyska) dwóch przyszłych rywali w rozgrywkach MŚLF. Bramkę strzelił na kwadrans przed końcem Nováček. **(hf)**

◆ **KS PIOSEK** odnowi w najbliższą sobotę o godz. 13 ruch na swym zrekonstruowanym i pokrytym trawą boisku. O godz. 14 odbędzie się na nim mecz oldbojów, zaś o 15.30 - spotkanie męskich drużyn KS Piosek - Beskid Bukowiec. **(mj)**

◆ **W SOBOTĘ 14 BM.** odbędzie się w DK w Ostrawie **spotkanie aktywu działaczy Śląskiej Żupy Futbolowej,** w czasie którego oceniony zostanie niedawno zakończony sezon i rozlosowany nowy cykl rozgrywek 2001/2002 w ŚŻF. **W powiecie frydecko-misteckim** podobne zgromadzenie odbędzie się 26. 7. (czwartek) o godz. 16 - tradycyjnie już w lokalu klubowym na boisku Sokoła w Gnojniku. Zanosi się na to, że w mistrzostwach seniorów rywalizować będzie nadal 14 drużyn, natomiast w rozgrywkach powiatowych (OS) - 12 zespołów a nie jak dotychczas tylko 10. **(mj)**

◆ **PO ROCZNEJ PRZERWIE** wracają dywizyjni piłkarze FK Slavia Orłowa z boiska byłego Banika Fučík na odnowioną trawiastą murawę stadionu **do Orłowej-Lutyni.** Uroczyste oddanie pięknej płyty do użytku nastąpi w sobotę 14 bm., kiedy to o godz. 14.30 zmierzą się na niej piłkarscy **oldboje Orłowej z XI prowadzoną przez „króla Wałachów" Bolka Polívkę.** Ekipę gości tworzyć będą byli ligowi gracze Zbrojówki Brno oraz popularni aktorzy, piosenkarze i dziennikarze. **(jk)**

◆ **JUŻ W NIEDZIELĘ 15. 7.** rozegrane zostaną spotkania kwalifikacyjnej rundy **Pucharu CMZF,** a m.in.: Wał. Międzyrzecze - Sl. Orłowa oraz IRP Cz. Cieszyn - R. Olbrachcice (o godz. 17 w Ropicy). Nowym trenerem Refatalu został **Vladimír Mokrohajský** - były bramkarz Banika Ostrawa, Hradca Králowej, później szkoleniowiec (m.in. NH Karwina). -

■ SPORT POLSKI ■ SPORT POLSKI ■ SPORT POLSKI ■

❒ **MITYNG LA w Nicei. Justyna Bąk** ustanowiła rekord świata w biegu na 3000 m z przeszkodami - 9:25,31 min. Poprawiła ona dawny rekord Rumunki Illoc-Casandry aż o 15 sekund. **Monika Pyrek** zajęła 3. miejsce w skoku o tyczce - 4,57, wygrała Amerykanka Stacy Dragila - 4,67, a druga Rosjanka Fieofanowa rezultatem 4,62 odebrała Polce rekord Europy (o 1 cm). **W konkursie pchnięcia kulą** Krystyna Zabawska uplasowała się na 5. miejscu wynikiem 18 m.

❒ **EUROPEJSKA FEDERACJA PIŁKI RĘCZNEJ** zadecydowała, iż Montex Lublin jako zdobywca tegorocznego Pucharu Federacji zakwalifikowany zostanie do fazy grupowych gier Ligi Mistrzów bez konieczności uczestniczenia w eliminacjach.

❒ **ZARZĄD POLSKIEGO ZWIĄZKU PIŁKI SIATKOWEJ** postanowił z dniem 9 lipca odwołać trenerów Ryszarda Boska i Wojciecha Drzyzgę oraz cały zespół medyczno-organizacyjny współpracujący z reprezentacją Polski seniorów. Funkcję 1. trenera reprezentacji Polski powierzono **Waldemarowi Wspaniałemu.**

❒ **MARIUSZ CZERKAWSKI** - polski hokeista w zawodowej lidze NHL, podpisał trzyletnią umowę ze swym dotychczasowym klubem New York Islanders. Czerkawski był najlepszym strzelcem klubu w ostatnich dwóch latach.

❒ **SPARRINGI PIŁKARSKIE.** Pilzno - Polonia Warszawa 0:0 - w 4. meczu przygotowawczym na zgrupowaniu w RC; SAK 1914 (3 liga szwajc.) - Legia Warszawa 0:6 (Yahaja 2, Jarzębowski, Mierzejewski, Siciak, Wróblewski); na obozie w Salzburgu Widzew-Pogoń 2:1.

❒ **TOUR DE FRANCE.** Lokaty Polaków po 3 etapach: 24. Piotr Wadecki, 59. Tomasz Brożyna.

❒ **NA MŚ W TAEKWON-DO w Rimini (Włochy)** reprezentacja Polski zdobyła 13 medali (5 złotych, 3 srebrne oraz 5 brązowych) i w klasyfikacji generalnej uplasowała się na 2. miejscu za Koreą Południową (22 medale).

❒ **ŻEGLARSTWO.** Załoga MK Cafe Sailing Team - Grzegorz Baranowski, Piotr Przybylski i Karol Jabłoński zajęła 3. miejsce w regatach „Yava Trophy" w Jekaterinburgu na Urali. **Maciej Grabowski** został zwycięzcą międzynarodowych mistrzostw Szwecji w żeglarskiej klasie Laser, które odbyły się u wybrzeży Hollriken koło Malmoe.

❒ **TENIS STOŁOWY.** Lucjan Błaszczyk zajmuje, wspólnie z Austriakiem Wernerem Schlagerem (obaj po 377 pkt.) 6. miejsce w klasyfikacji gry pojedynczej ITTF Pro Tour po sześciu turniejach tego cyklu. **(Opr. jb)**

DONIESIENIA Z NASZEGO TERENU

● **Z MISTRZOSTW ŚWIATA w grupowej gimnnastyce estetycznej** wrócił z Tallina (Estonia) zespół RC, złożony z 5 zawodniczek Hawierzowa (R. Přehnilowa, E. Kostovčíkowa, B. Kadlčíkowa, L. Votrubowa, L. Vojtiškowa) i dwóch gimnastyczek artystycznych z Opawy. Reprezentacja ta zajęła znakomite 4. miejsce - o 3. szczeble wyższe, niż rok temu w Helsinkach. Zwyciężyły Estonki przed obrończyniami tytułu - Finkami i rezerwami Skandynawek. Trenerką hawierzowianek jest Alena Přehnílowa (równocześnie sędzina). **-h-**

● **DRUŻYNA amerykańskiego futbolu Hawierzów Devils** pokonała w meczu najlepszych zespołów II-ligowych team Rams Przybram 28:9 (13:0) i awansowała (a raczej powróciła) do ekstraklasy. Był to równocześnie ćwierćfinałowy mecz play-off ligi czeskiej. W półfinale tych rozgrywek „diabły" znad Łucyny przegrały - zgodnie z oczekiwaniem - na boisku najlepszej drużyny RC - Pantery Praga 0:44. **(f)**

● **W BIEGACH PRZEŁAJOWYCH na trasie 4,8 km we Frensztacie** kategorię do lat 50 wygrał Heleš (Jäkl Karwina) czasem 15:52 min. Główny bieg zawodników do lat 40: 1. Šádek (Koprzywnica) - 15:01 min, 2. Janik (AC Hawierzów) 16:16, 3. Varsányi (Jäkl) - 16:23 min. itd. - **Od dziś do niedzieli 15. 7.** Republikę Czeską na MŚ do lat 17 w Debreczynie na Węgrzech reprezentować będą m.in. skoczek wzwyż Jaroslav Bába i wieloboista Michal Barvík (obaj AC Hawierzów).

● **TENISIŚCI STOŁOWI KS Slavia Orłowa** uczestniczyli w ub. dniach w turnieju kwalifikacyjnym o awans do II ligi mężczyzn, jako że zwolniło się w niej jedno miejsce na skutek poszerzenia zawodowej Ekstraligi. Orłowianie pokonali Sokół Michle 10:6 i (przy remisie SKST Liberec B z tym samym rywalem 9:9) wystarczyło im zremisować z rezerwami Liberca, by wywalczyć upragniony awans. Niestety Slavia przegrała z Libercem 7:10, grzebiąc nadzieje... **(JH)**

● **NA MŁODZIEŻOWYCH MŚ do lat 23 w korfballu** (odmiana koszykówki drużyn mieszanych), które odbyły się w Pretorii (RPA), brązowy zespół RC reprezentowali również członkowie KC Slavia Hawierzów (aktualnego mistrza RC) - **Petr Pomahač** (urodzony w Karwinie) oraz **Lenka Faltýnkowa.** W meczu o 3. miejsce RC pokonala Tajwan 15:12. **(h)**

● **PODCZAS niedawnych lekkoatletycznych mistrzostw RC** w Jabloncu nad Nysą w biegu mężczyzn na 3 km z przeszkodami startował również członek AC Hawierzów - Jan Polášek, zajmując bardzo dobre 5. miejsce w solidnym czasie 9:12,0 min. Od brązowego medalu dzieliło go 5 i pół sekundy. **(r)**

● **NA MISTRZOSTWACH RC młodszych młodzików w tenisie ziemnym** w M. Łaźniach startowały również nadzieje Slavoja Czeski Cieszyn. W grze pojedynczej Jakub Cymorek (1990) pokonał Nevřelę z Przerowa 2:1 i wszedł do pierwszej „szesnastki", podobnie jak Alena Nogol, która wygrała z Bendákową (Žiželice) 2:1. W dalszej rundzie oboje zakończyli jednak swe występy. W grze mieszanej Cymorek (z Chmelíkową) weszli między 8 najlepszych par. R. Hampel oraz dwójka Nogolówna-Kvitówna odpadli już w 1. rundzie. Podopieczni trenera Jiřího Pyteli grali jednak przeważnie ze starszymi od siebie rywalami. **-am-**

● **LEPSZE LOKATY kolarzy naszego terenu w wyścigach szosowych** o wędrowny puchar Oty Doležala, które zorganizował CK Orlik Orłowa w Cierlicku: kadetki - (30 km) 1. Molinkówna (Gracia Tercja Orłowa); kobiety (60 km) - 2. Kempna (Šafrata Bogumin). Młodzicy starsi (15 km) - 3. Štěrba (HD Bogumin); juniorzy (60 km) - 2. Čer, 3. Bebčák (obaj Fero Pietwałd); mężczyźni do lat 23 (120 km) - 1. Pavlech (CK Brno - ongiś Pietwałd)... 3. Šlapnička (HD Bogumin) itd.

● **PIŁKARZE RĘCZNI HC Banik Karwina** po znakomitym sezonie wrócili z urlopów i 9 bm. rozpoczęli przygotowania do nowej edycji rozgrywek Interligi Czesko-Słowackiej a także do Ligi Mistrzów (losowanie 1. rundy eliminacyjnej odbędzie się 17 lipca w Wiedniu). Zespół, trenowany ponownie przez Ivana Hargaša, opuścił tylko wypożyczony P. Polakovič, wrócili zaś do niego z gościnnych występów w włoskim Conversano bombardierzy L. Dróbek i K. Heinz, pozostał natomiast A. Radczenko. Z kadrą trenują też juniorzy Křížecký (bramkarz), Bednařík (obrotowy) i Vápeník (skrzydłowy). W przyszłym tygodniu górnicy wyjadą na letni obóz kondycyjny do Bystrzycy nad Olzą. **(ak)**

● **NA ME niepełnosprawnych tenisistów stołowych** (12-22 lipca we Frankurcie nad Menem (Niemcy) Republikę Czeską reprezentować będą m.in. doświadczeni zawodnicy Banika Hawierzów: Ivan Karabec, Jolana Davidkowa (triumfatorzy paraolimpiady w Sydney), Michala Žákowa (mistrzyni Europy), Jana M...jowa oraz debiutujący w kadrze Robert Dočkal i Roman Švasta. **(jb)**